

Adviesinstanties:

Advies	antwoord	Instantie(s)
<p>‘betere opvolging van de input- en outputstromen van vergistingsinstallaties’ De OVAM is in 2023 in het voortraject van MAP 7 betrokken geweest en heeft deelgenomen aan het opvolgingsorgaan voor MAP 7, waarin betrokken overheidsadministraties, landbouw- en natuurorganisaties en kennisinstellingen zijn betrokken. Op dat orgaan heeft de OVAM de kwaliteitsopvolging van inputstromen voor vergistingsinstallaties toegelicht omdat de toenmalige ontwerp teksten van MAP 7 (gebaseerd op een akkoord tussen landbouw- en milieuorganisaties) voorzien in een “betere opvolging van de in- en outputstromen van co-vergisting”.</p> <p>Uit het overleg blijkt dat de voorgestelde maatregel vooral is ingegeven vanuit een bezorgdheid over de milieuhygiënische kwaliteit van de inputstromen en de risico’s van de aanwezigheid van pollutanten voor de bodemkwaliteit.</p> <p>De OVAM is van mening dat de opvolging van de milieuhygiënische kwaliteit van inputstromen al sterk wordt uitgewerkt en het daarom niet zinvol is om in MAP 7 hier verdere stappen te nemen.</p>	<p>Opvolging in- en uitstromen van vergistingsinstallaties; <i>De ‘maatregel’ betreft het opmaken van een plan van aanpak om de input- en outputstromen uit vergistingsinstallaties volledig in kaart te brengen en een staalnameprotocol voor deze stromen op te stellen. De lijst van inputstromen wordt geëvalueerd en bijgestuurd in functie van de gezondheid van bodem en omgeving. Dit gebeurt in samenwerking met de OVAM zodat er geen dubbele administratieve systemen worden opgezet.</i></p> <p>Niet relevant voor plan-MER. Dit wordt verder bekeken in het opvolgingsorgaan.</p> <p>Opmerking heeft betrekking op ontwerpMAP7 en niet op methodiek ikv planMER. Voorstel om de maatregel te behouden, opvolging milieuhygiënische kwaliteit te monitoren en desgevallend bij te sturen.</p>	<p>OVAM</p>
<p>RENURE trage voortgang van de transitie nutriëntenrecuperatie</p> <p>De nutriëntenproblematiek moet integraal worden bekeken, in die zin dat bescherming van oppervlakte- en grondwater gepaard moet gaan met efficiënt nutriëntengebruik via circulaire technieken.</p> <p>De OVAM hoopt dat de erkenning van RENURE producten door de Europese Commissie hier een versnelling kan inzetten. De OVAM adviseert daarom om ook in MAP 7 sterk in te zetten op de realisatie van de nutriëntentransitie in de mestverwerkingssector en hiervoor voldoende maatregelen in te schrijven. Deze maatregelen kunnen de innovatieagenda mestverwerking in belangrijke mate ondersteunen.</p> <p>Een eerder voorstel van maatregel dat de OVAM al suggereerde, is de introductie van een zelfbedruipend subsidiemechanisme waarbij de inkomsten uit heffingen op stikstofverwijdering via biologische zuivering worden ingezet om een versnelling in de introductie van stikstofrecyclagetechnieken in de sector door te voeren.</p>	<p>Dit wordt meegenomen bij de toetsing aan de beleidsplannen – nitraatrichtlijn.</p> <p>Flankerende maatregelen en/of subsidiemechanismes zijn een mogelijkheid binnen een decreet.</p>	<p>OVAM, BBL & Natuurpunt</p>

<p>De realisatie van deze transitie kan een planalternatief vormen voor een deel van de huidige mestverwerkingsketen die mee kan worden onderzocht om de milieueffecten van deze transitie zichtbaar te maken.</p> <p>De OVAM is bereid om samen met de betrokken stakeholders deze pistes verder te verkennen, zowel binnen het Nutriëntenplatform als bij de verdere vormgeving van MAP 7.</p> <p>het is aan de MER om aan te tonen welke vorm van uitwerking geen schade zou doen en hoe dus RENURE mogelijk onder beperkte voorwaarden deel zou kunnen uitmaken van een alternatief scenario dat de doelen haalt . De milieubeweging meent dat grondgebondenheid hierbij een zeer bepalende factor zal zijn omdat anders er een oneigenlijke shortcut wordt gecreëerd om de nutriënteninstroom van buiten-lokale bronnen (overzees krachtvoeder, fossiel kunstmest) om te zetten in 'niet-dierlijke' kunstmest nutriënten. Dat is niet aanvaardbaar omdat het die stikstofaanvoer niet ombuigt naar een meer lokale cyclus: het biedt geen integrale oplossing in dat geval. Factoren die de instroom van nog meer nutriënten in Vlaanderen faciliteren, kunnen geen oplossingsrichting zijn in het MAP7 en we verwachten dat de MER hierover een duidelijke beschouwing zal bevatten.</p>	<p>Niet relevant voor plan-MER. Dit wordt verder bekeken in het opvolgingsorgaan</p> <p>RENURE zal meegenomen worden bij de toetsing aan de beleidsplannen - nitraatrichtlijn.</p>	
<p>We ondersteunen de maatregelen ter verbetering van de <u>bodemkwaliteit</u> (§2.4.4), het onderzoek over nitraatdynamiek op percelen met verschillende organisch koolstofgehalte, het gebruik van het bodempaspoort en de verdere uitwerking van het erosiebeleid.</p> <p>Op termijn zullen deze acties ook afgetoetst dienen te worden (juridische en beleidsmatige randvoorwaarden-§3.1) aan de in opmaak zijnde Soil Monitoring Law (2023/0232) van 05/07/2023."</p>	<p>Soil Monitoring Law wordt opgevolgd en aangevuld zodra meer duidelijkheid/meer info beschikbaar</p>	<p>OVAM Afd. Bodembeheer</p>
<p>In het onderdeel "2.5 Alternatieven wordt gesteld dat "Door een iteratief proces van effectbeoordeling en aanpassing van het plan zal in het MER gewerkt worden naar een planalternatief dat deze doelstellingen haalt." Onder het luik "4.4 Methodiek kwantitatieve beoordeling" wordt een beschrijving gegeven van de werking van het NEMO-model. Concluderend wordt voor de beoordeling oppervlaktewater gesteld dat "Er wordt nagegaan in welke mate de doelstellingen in de afstroomzones bereikt zouden worden met de voorgestelde (door te rekenen) maatregelen. Indien blijkt dat deze doelstellingen niet gehaald worden, wordt de beoordeling herhaald voor</p>	<p>De gebruikte methodieken m.b.t. kwantificering en beoordeling worden toegelicht in het PLMER. Bijkomende alternatieven werden doorgerekend met NEMO o.b.v. overleg tussen VLM en VMM.</p>	<p>VMM, gemeente Zoersel, Landbouworganisaties</p>

<p>bijkomende of verscherpte maatregelen en dit tot er een planalternatief gevonden wordt dat de doelstellingen wel haalt. Afhankelijk van de bijkomende maatregelen gebeurt dit door bijkomende modellering gecombineerd met expert judgement.” We willen er vanuit VMM op wijzen dat het geen realistische doelstelling is om met het NEMO-model proberen exact te bepalen welke (algemene) maatregelen nodig zijn om in elke afstroomzone de doelstellingen te halen onder alle omstandigheden. VMM heeft daarop al gewezen bij eerder overleg. Een iteratieve aanpak met NEMO is niet haalbaar door de rekentijden voor scenario’s en de voorbereiding van de benodigde data en vergt bijkomende middelen ten opzicht van de huidige situatie. Bovendien kunnen niet alle maatregelen doorgerekend kunnen worden met behulp van NEMO. We stellen voor om te overwegen dat het verder uitwerken van de alternatieve aanpak gericht op het halen van de doelstelling als tussenstap voorziet in een grondige analyse van oorzaken waarom (groepen van) afstroomzones de doelstelling niet halen, gebruik makend van alle beschikbare informatie en expertkennis. Daarna kan een gericht en onderbouwd alternatief voorgesteld worden dat met NEMO kan getoetst worden. Door het gericht bepalen van de maatregelen i.f.v. mogelijke oorzaken neemt de onderbouwing van het planalternatief toe. De maatregelen worden niet voorgesteld enkel op basis van modelresultaten, maar op basis van het samenleggen van alle beschikbare kennis over de afstroomzones in kwestie. Deze aanpak vermijdt ook vele, tijdrovende iteraties.</p>		
<p>Kwantitatieve doorrekeningen (§4.4): De planalternatieven omvatten zowel end-of-the-pipe maatregelen als brongerichte maatregelen (bv. reductie veestapel en biologische landbouw). Er is hierbij aandacht voor zowel technologische oplossingen als voor natuurgebaseerde oplossingen. Maar bij diverse natuurgebaseerde oplossingen (verbeteren bodemkwaliteit, oeverzones voor nutriëntretentie en biologische landbouw) wordt aangegeven dat ze niet doorgerekend kunnen worden. Dit houdt de facto in dat ze minder zullen doorwegen bij de beoordeling of de planalternatieven wel de doelen van de Nitraat-en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water kunnen bereiken. Het lijkt ons haalbaar en wenselijk om dit wel te doen, zeker voor het alternatief biologische landbouw. Biologische landbouw heeft een lagere ratio dieren/land en mag geen kunstmest toedienen. De mogelijke bemesting ligt dus lager. Ook het nitraatresidu is lager (De Neve et al. 2006, Migchels et al. 2023, Salomez 2004, Sukkels et al. 2021). Deze input kan daarna doorgerekend worden met NEMO.</p>	<p>End-of-pipemaatregelen worden wel in rekening gebracht in de zin dat verschillende scenario’s m.b.t. vermindering van de nutriëntvrachten uit drainage worden doorgerekend.</p> <p>Voor biolandbouw werd een inschatting van de impact gemaakt o.b.v. wetenschappelijk onderzoek expert judgement (reductie N-verliezen, beter nitraatresidu’s, ...)</p>	<p>INBO</p>
<p>Voorstel planalternatieven:</p>		<p>INBO</p>

<p>Verdere bemestingsreducties, o.a. door bijkomende daling van de werkzame stikstof voor bepaalde teelten, bredere bemestingsvrije stroken, bredere toepassing van de nulbemesting of bemestingsverbod in gevoelige gebieden” omvat bij voorkeur volgende alternatieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Alternatief 1. Nulbemesting met verbod op bijvoederen in actueel habitat en zoekzone binnen Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied, los van de ruimtelijke bestemming. <p>Het doel is om een gunstige staat van instandhouding te bereiken tegen 2050. Zoekzones zijn in het Natuurdecreet (art. 70) als volgt omschreven: “een zone die per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aangeeft die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone.”.</p> <p>Activiteiten (in dit geval bemesting) mogen de ontwikkeling van bv. akker naar habitat bijgevolg niet in de weg staan. Landbouwbodems hebben biobeschikbare fosforconcentraties tussen 60 en 150 mg/kg (De Schrijver A. et al. 2013). Terwijl goed ontwikkelde soortenrijke heischrale graslanden vaak biobeschikbare fosforconcentraties hebben die lager liggen dan 10 mg/kg. Ongeacht de N-concentraties in de bodem werd vastgesteld dat bij biobeschikbare fosforconcentraties van meer dan 20 mg/kg de soortenrijkdom significant lager was (Ceulemans et al. 2009, 2011, 2013). Dit betekent dat MAP 7 verdere aanrijking met fosfor strikt moet vermijden en zelfs inzetten op een vermindering van deze voorraad. Voor uitmijnen kan tijdelijk stikstofbemesting nodig zijn of een teelt met vlinderbloemigen wenselijk zijn zolang deze teelt de te realiseren doelen niet hypothekeert.</p>	<p>Opgenomen binnen alternatief “verdere bemestingsreducties”, variant 3</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● Alternatief 2. Nulbemesting met verbod op bijvoederen in VEN-gebieden. Deze maatregel is geschrappt naar aanleiding van het landbouwakkoord van 15 februari 2024. Maar dit alternatief kan samen met andere alternatieven nodig zijn om de doelen te bereiken. Bijkomend dient te worden onderzocht of rechtstreekse bemesting op percelen binnen VEN geen vermijdbare en onherstelbare schade veroorzaakt aan actuele natuurwaarden binnen VEN. Er dient te worden onderzocht of dergelijke schade aan habitats maar ook leefgebied binnen VEN kan worden vermeden door middel van nulbemesting binnen VEN. 	<p>Opgenomen binnen alternatief “verdere bemestingsreducties”, varianten 1 en 3</p> <p>Er wordt een § impact t.a.v. VEN-gebieden uitgewerkt i.k.v. het MER</p>	<p>INBO</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Alternatief 3a. Nulbemesting in Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied, los van de ruimtelijke bestemming. De bestaande zones waar nulbemesting geldt (ook vanaf 2028) volstaan niet om de natuurdoelen te realiseren, noch voor de Europees 	<p>Opgenomen binnen alternatief “verdere bemestingsreducties”, variant 3</p>	<p>INBO</p>

<p>beschermde soorten (Vanden Borre, 2024), noch voor de Europees beschermde habitats (Vanden Borre et al. 2024). Afwijkingmogelijkheden zijn mogelijk via passende beoordeling in functie van het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en andere natuurdoelen. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat bepaalde habitats gevoeliger zijn voor vermesting dan andere, er zijn andere vereisten voor het leefgebied van een soort dan voor een bepaalde habitat ...). Bepaalde vogelsoorten (zoals grauwe kiekendief) hebben ook akker als hun leefgebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alternatief 3b. Een aangepast mestbeleid gericht op het realiseren van de natuurdoelen in Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Een aangepast mestbeleid houdt rekening met de specifieke natuurdoelen zoals weergegeven in de instandhoudingsdoelstellingen van de Habitat-en Vogelrichtlijngebieden. Dit alternatief is een variant op alternatief 3a. 	<p>Gezien het gebrek aan kennis m.b.t. de mogelijk mestgebruik i.f.v. het halen van de natuurdoelen, werd dit alternatief niet afzonderlijk meegenomen. De variant met bemestingsverbod in SBZ kan wel als een worst-case gezien worden.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Naast een correcte handhaving is een begeleidend en stimulerend beleid nodig voor landbouwers met een maximaal inzetten van instrumenten als ecoregelingen, agromilieu en klimaatmaatregelen, beheerovereenkomsten, bedrijfsadvies,... opdat deze maatregelen ook effectief in de praktijk zullen omgezet worden. Het instellen van een nieuw instrument agrarisch natuurbeheerplan kan hierbij behulpzaam zijn. Een belangrijk rol in deze gebieden is weggelegd voor het integreren van kruidenrijk grasland in de landbouwbedrijfsvoering (Westerink et al. 2024). 	<p>Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met een agrarisch natuurbeheerplan. Het informeren van landbouwers mbt genoemde instrumenten ecoregelingen, AMKM, ...) gebeurt al.</p>	INBO
<p>Ook het planalternatief “Inzetten op landbouwsystemen zoals biologische landbouw” dient meer geconcretiseerd te worden. We verwijzen hier naar Rööös et al. 2022 die aantoonde dat de doelen van de Green Deal (30-40% reductie broeikasgassen, 19% reductie ammoniak, 50% reductie pesticiden, 10% biodiverse elementen, 20% reductie mestgebruik, 50% reductie antibiotica, 25% biolandbouw en 3 miljard bomen) enkel haalbaar zijn met een agro-ecologisch coregime, waarbij in 2050 in elke lidstaat 20-50% van de landbouwgrond bewerkt wordt met sterke agro-ecologische landbouwmethoden, die voornamelijk lokale markten bedienen. In het PAS-akkoord van 2023 benoemde de Vlaamse regering kringlooplandbouw als een mogelijke oplossingsrichting. Ook in het landbouwakkoord van februari 2024 is afgesproken om een werkgroep kringlooplandbouw op te richten. Sannen et al. 2024 toonden aan dat het sluiten van kringlopen in de melkveehouderij een zeer grote bijdrage kan leveren aan het verminderen van de stikstofverliezen. Het nog meer inzetten op kringlopen sluiten in de landbouw en het maximaal stimuleren van een grondgebonden landbouw zou nog meer aandacht moeten krijgen als planalternatief.</p>	<p>Het alternatief wordt beoordeeld o.b.v. beschikbare cijfers inzake nitraatresidu. Dit wordt in relatie gebracht met de doelstellingen voor biologische landbouw op Vlaams en Europees niveau.</p> <p>De maatregel m.b.t. inzetten op grondgebonden landbouw werd nog niet concreet uitgewerkt en wordt in het plan-MER daarom kwalitatief beoordeeld.</p>	INBO

<p>Bij de planalternatieven kan ook retroactief gewerkt worden, namelijk nagaan welke alternatieven een globale Vlaamse mestbalans hebben die binnen de milieugebruiksruimte valt (m.a.w. die de doelen van de Nitraat-en de Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water niet in de weg staan). In §8.2.1 van het ontwerp MAP 7-programma wordt de afname van de veestapel als generieke maatregel opgenomen. In §3.3 'Mestproductie, meststoffengebruik en mestverwerking', is een overzicht te vinden van de totale mestbalans in Vlaanderen. Met een productie van 129 miljoen kg N in 2021 door de Vlaamse veestapel en een verkoop van 76 miljoen kg N aan kunstmest, een gebruik van 2,8 miljoen kg N aan andere organische meststoffen, een mestverwerking van 39,4 miljoen kg N en een landbouwgebruik van 667.800 ha, berekenen we dat er in 2021 gemiddeld 252 kg N per ha werd bemest. Dit is gemiddeld een te. hoge bemestingsdruk.</p>	<p>Er worden bijkomende alternatieven onderzocht m.b.t. afname van de veestapel, nl. een alternatief met extra reductie van de NER's bij overname.</p>	
<p><u>Mogelijke planalternatieven of -varianten die niet in de kennisgeving vermeld worden en waarvan u vindt dat ze mee moeten onderzocht worden</u></p> <p>Naast de bestaande voorstellen ook bestuderen of het mogelijk is om deze maatregelen mee op te nemen</p> <p>A. Generieke maatregelen: - Waar mogelijk, kiezen voor brongerichte maatregelen.</p> <p>B. Gebiedsgerichte Maatregelen in gebieden met slechte waterkwaliteit -Voorzien van een extra brede bufferstrook bij percelen grenzend aan ecologisch (zeer) kwetsbare waterlopen.</p> <p>- Ondersteunen van terreinbeheerders s.l. voor ecologisch beheer in en nabij de waterlopen.</p> <p>C. Beleid in specifieke gebieden en rond kwetsbare elementen - Extra maatregelen voor waterkwaliteit in speerpuntgebieden, aandachtsgebieden en drinkwatergebieden. Waar mogelijk, de maatregelen verruimen.</p>	<p>Brongerichte maatregelen zijn een verderzetting van vorige actieplannen (NER-D, nutriëntenarme voeders, ...) + correcte bepaling mestsamstelling + maatregelen N-decreet (afbouw varkensstapel, evt. ook rundvee). Er is een alternatief onderzocht m.b.t. bijkomende afname van de veestapel</p> <p>plan: Er zal worden bekeken wat de impact is van de 3 of 5 m brede bufferstrook (binnen het opvolgingsorgaan). De mogelijkheid is voorzien om (na opvolging/bespreking) bijkomende passende maatregelen te nemen</p> <p>Hiervoor zijn mogelijkheden voorzien in het plan via bv. gebiedscoalities en begeleiding.</p> <p>Het is niet meteen duidelijk wat wordt bedoeld met verruimen maatregelen. In ieder geval wordt via het beoordelingsproces inzicht gegeven in welke maatregelen bijkomende positieve impact zouden kunnen hebben.</p>	<p>Vlaamse waterweg</p>

<p>-Werking van end-of-pipe maatregelen (zowel natuurlijk als technisch) en hun mogelijkheid in de verbetering van de waterkwaliteit rond kwetsbare elementen.</p> <p>D. Maatregelen ter verbetering van de bodemkwaliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> -Koppeling aan het erosiebeleid door het nemen van (multifunctionele) erosiebestrijdende maatregelen in erosiegevoelige regio's, zoals bufferstroken, houtkanten, erosiedammen, teeltkeuze, ... -Actief ondersteunen van goede praktijken rond duurzaam bodembeheer en -biologie. <p>E. Implementatie versterken door monitoring, begeleiding en handhaving</p> <ul style="list-style-type: none"> -Inzetten op transparant en helder MAP7 dat gemakkelijk gehandhaafd kan worden. Duidelijk maar rechtvaardig beleid, dat duidelijkheid en rechtszekerheid geeft op langere termijn. -Inzetten op efficiënte monitoring vanuit de ruimte (drones, satelliet). -Inzetten op een volwaardig pakket nalevingsbevordering/compliance promotion gaande van sensibilisatie, over monitoring tot handhaving met alle bijhorende instrumenten, cfr. de verkeerswetgeving. 	<p>End-of-pipemaatregelen is opgenomen als alternatief</p> <p>Het erosiebeleid wordt momenteel verder uitgewerkt. Zodra (meer) duidelijkheid is hierover en voor zover dit nog kan verwerkt worden in het planMER zal dit mee worden opgenomen.</p> <p>Stimuleren van goede praktijken is voorzien in het plan, via o.m. begeleiding.</p> <p>Dit is een algemene doelstelling van elk plan</p> <p>Kan worden bekeken binnen de werking van de Mestbank Dit wordt reeds opgenomen/bekeken binnen de werking van de Mestbank.</p>	
---	---	--

FIGURE 3.2 THE ENFORCEMENT PYRAMID: FOUNDATIONS OF ENVIRONMENTAL COMPLIANCE AND ENFORCEMENT PROGRAMMES

Uit: Illustratie uit het rapport 'Integratie van compliance promotion in het milieuhandhavingsbeleid. Eindrapport door Sustainability College Bruges.'

-Volwaardig inzetten op sensibilisatie in het kader van mest(beleid), vb. door het ontwikkelen van een onafhankelijke dienst bodemadvies en bedrijfssteun, door ontwikkelen van vormingspakketten voor toekomstige landbouw(professionals) (concreet landbouwonderwijs). En door het opschalen van bestaande initiatieven zoals B3W, zodat een grotere doelgroep wordt bereikt.

F. Alternatieven

-Inzetten op de eiwittransitie door een gericht subsidiebeleid (vb. kweekvlees, eiwitshift, ...).
 -SWOT analyse van de huidige pakket technische oplossingen.

Mogelijke milieueffecten waarvan niet in de kennisgeving vermeld wordt dat ze onderzocht zullen worden

-Aantasting van het zelfreinigend vermogen van natuurlijke (oligotrofe) waterlopen, waardoor de problematiek van watervervuiling verder versterkt wordt.

In het plan is begeleiding voorzien (momenteel is dat door B3W). De voedingsketen (o.a. veilingen, verwerkende bedrijven) maken cfr. ontwerpMAP7 een charter op met het engagement om o.a. de impact van groeten- en aardappelteelt te milderen.

Is geen maatregel binnen ontwerp MAP7

SWOT analyse biedt in deze fase geen meerwaarde.

Vlaamse Waterweg

Zal worden behandeld in kwalitatieve beoordeling

<p>-Invloed op de (kostprijs van de) productie van drinkwater, door normoverschrijding voor nitraat.</p> <p>-Invloed op de volksgezondheid t.g.v. dalende (drink)waterkwaliteit en luchtkwaliteit (emissies uit mestopslag en -verwerking).</p> <p>-Toename van de stikstofproblematiek t.g.v. verwachte klimaatverandering (vb. extremer weer met meer uitspoeling van stikstof en fosfor), hogere watertemperatuur en toenemende kans op algenbloei).</p> <p>- Mogelijke invloed van uitspoeling naar mariene milieus met mariene eutrofiëring en algenbloei tot gevolg.</p>	<p>Economische effecten behoren niet tot een MER</p> <p>Zal worden behandeld in kwalitatieve beoordeling</p> <p>Dit is reeds opgenomen in referentiesituatie</p> <p>Wordt opgenomen in toetsing aan stroomgebiedbeheerplannen en grensoverschrijdende effecten</p>	
<p>Bepaalde aandachtspunten en gebieden waarop het plan een impact kan hebben en waarvan de kennisgeving geen melding maakt.</p> <p><u>Opmerkingen te maken vanuit uw eigen ervaring, inzicht en kennis van uw omgeving</u></p> <p>-Mogelijke bijdrage aan klimaatverandering door productie van broeikasgassen bij mestopslag en - verwerking.</p> <p>- Het actief betrekken van de drinkwatersector en (volks)gezondheidssector bij het opstellen van MAP7. Kwaliteitsvol water is en blijft een publiek goed/recht en biedt veel (koppel)kansen in het verstedelijkte Vlaanderen.</p> <p>-Koppelkansen zoeken bij opstellen van maatregelen/projecten: steeds randvoorwaarden opnemen die de waterkwaliteit (en – kwantiteit) vergroten. Vb. duurzaamheidscriteria koppelen aan subsidieprojecten (vb. VLIF steun).</p> <p>-Duurzaam beheer van de (verpachte) landbouwgronden in openbare eigendom (voorbeeldfunctie). Deze bij voorkeur verpachten aan duurzame, innovatieve landbouw initiatieven.</p>	<p>Zal worden behandeld in kwalitatieve beoordeling (<i>model EMAV is momenteel nog niet klaar om methaan door te rekenen</i>)</p> <p>De drinkwaterbedrijven hebben geen reactie(s) ingestuurd op de kennisgeving. In het plan is evenwel de mogelijkheid voorzien om de sector mee te betrekken via bv. het opvolgingsorgaan.</p> <p>Suggestie voor algemeen beleid en werking VO. Het voorbeeld (VLIF) is geen voorwerp van het plan maar het GLB.</p> <p>Geen voorwerp van plan.</p>	Vlaamse Waterweg
<p>In onderdeel “3.2 Te toetsen beleidsplannen” wordt melding gemaakt van de inbreukprocedure bij de Europese Commissie en de veroordeling door de Rechtbank van Eerste aanleg te Brussel. In beide procedures zijn intussen verdere stappen gezet die belangrijk zijn qua juridische context en verdere aanpak.</p>	<p>In het planMER wordt een actuele stand van zaken opgenomen.</p>	VMM
<p>Het ontwerp- Mestactieprogramma verwijst voor een aantal maatregelen naar het actuele Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en de daarin geldende conditionaliteit voor inkomenssteun, inzake bv. teeltrotatie en bodembedekking, en rekent deze door</p>	<p>De randvoorwaarden waarmee rekening werd gehouden voor de doorrekening worden vermeld in het MER.</p>	VMM

<p>qua effecten. We wijzen erop dat deze voorwaarden recent nog zijn afgezwakt vanuit het Europees niveau, dus het is zeker geen vanzelfsprekendheid dat deze blijven gelden en in de plaats kunnen treden van bestaande maatregelen zoals de vanggewasregeling, zonder effecten op het terrein.</p>		
<p>Daarnaast is het aangewezen dat het MER meer aandacht voorziet voor de fosforproblematiek. Fosfor is een belangrijk element inzake de link met het stroomgebiedbeheerplan en de uitvoering van de kaderrichtlijn Water. Er wordt een doelstelling voorzien ("het percentage MAP-meetpunten dat aan de milieukwaliteitsnorm voldoet dezelfde verbeterende trend moet realiseren als de voorbije jaren" maar de focus van de voorgestelde maatregelen ligt bijna uitsluitend op stikstof, ook in de gebiedsgericht maatregelen. De voorgestelde hervorming van compost en bufferstroken hebben ook niet enkel een eenduidig positieve impact. Bovendien lijkt de verbeterende trend de laatste jaren al af te nemen. Inzake mogelijke maatregelen is er bv. de recente inventarisatie opgesteld door de Commissie Deskundigen Meststoffenwet in Nederland (https://open.overheid.nl/documenten/abf501ce-fb80-4afd-8f2a25bc55bf2b20/file).</p>	<p>De effecten van de maatregelen inzake fosforproblematiek in het kader van de stroomgebiedbeheerplannen werden besproken in het MER</p>	<p>VMM, Vlaamse waterweg</p>
<p>Inzake de maatregel "Effectievere en uniforme bufferstroken" waar gesteld wordt dat "Het Mestdecreet en waterwetboek moeten aangepast worden conform deze aanpak" dient de effectbeoordeling ook rekening te houden met andere gebruikers en doelstellingen dan het mestactieplan, gezien het dan over een algemene maatregel zou gaan voor alle grondgebruikers naast de waterlichamen en rechtstreeks impact heeft op elementen zoals hydromorfologie, beheer, toegankelijkheid, biodiversiteit etc.</p>	<p>verduidelijking is toegevoegd in planbeschrijving</p>	<p>VMM</p>
<p>Inzake erosie wordt gesteld dat ".. het erosiebeleid momenteel verder uitgewerkt, rekening houdend met de resultaten van de evaluatie van het erosiebeleid. Er zal ingezet worden op zowel brongerichte als op remediërende maatregelen (zoals bufferstroken) op erosiegevoelige percelen. Er wordt gestreefd om dit zo snel mogelijk klaar te hebben en uiterlijk tegen de inwerkingtreding van MAP 7, aangezien dit ook een positief effect heeft op de waterkwaliteit.". Gezien er nog geen voorstel voorligt inzake een aanpassing van het erosiebeleid, lijkt een sterke versnelling nodig indien dit van kracht zou zijn "uiterlijk tegen de inwerkingtreding van MAP 7". De in dit MER in de effectbeoordeling veronderstelde dalingen van de nutriëntenvrachten vanuit erosie dienen door het erosiebeleid geborgd te worden.</p>	<p>Aangepast erosiebeleid is nog niet beschikbaar. Er werd wel gekeken naar impact van eventuele verminderingen van nutriëntenvrachten t.g.v. erosie, maar specifieke maatregelen of beleid konden nog niet worden doorgerekend.</p>	<p>VMM</p>

<p>mogelijke impact op de broeikasgasemissies en atmosferische stikstofverliezen van het MAP7 t.o.v. het huidige beleid (MAP6). Deze impact manifesteert zich voornamelijk in verwachte wijzigingen in bodememissies onder de vorm van lachgas (N₂O) dat een sterk broeikasgas is.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het plan-MER zou moeten worden opgenomen wat de (kwantitatieve) impact op de broeikasgasuitstoot is als een maatregel uit het MAP7 over een maximale oppervlakte of door een maximaal aantal landbouwers wordt geïmplementeerd? Wat in het minimale geval? In het plan-MER zou de impact daarom moeten berekend worden volgens een vork (minimale vs. maximale toepassing van bemestingsreducties) - In het plan-MER zou, naast de bodememissies, ook een inschatting moeten worden gegeven van de impact op (directe en indirecte) broeikasgasemissies (enterisch en via mest) als gevolg van de maatregelen die rechtstreeks inwerken op de veestapel (m.u.v. die maatregelen die al expliciet in ander beleid zoals PAS worden vermeld). De doorrekening van de impact op Vlaamse broeikasgasemissies zou rekening moeten houden met volgende elementen: <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van het model EMAV3.0 (EmissieModel Agricultuur Vlaanderen) indien mogelijk, zo niet via een alternatieve berekening met duidelijke detaillering van de assumpties. - De resultaten in de plan-MER moeten worden weergegeven onder de vorm van absolute broeikasgasemissies, uitgesplitst per broeikasgas. - bij de kwantitatieve berekeningen (§4.4) vinden we geen emissies naar lucht noch deposities door directe mestgift in beschermde gebieden terug. Dit is beperkt tot de milieucompartimenten oppervlakte-en grondwater. Dit is niet conform de voorgestelde systeemaanpak en te eng in functie van de passende beoordeling. 	<p>Cfr. kennisgeving is volgende voorzien: beoordeling o.b.v. kwantificering van de verandering van lachgasemissies door bemesting vanuit de bodem en kwalitatieve beoordeling van de impact van relevante maatregelen op meer koolstofopslag in landbouwgronden.</p> <p>Er zal gebruik worden gemaakt van de beschikbare modellen (EMAV). Zoniet via alternatieve berekening.</p>	<p>VEKA, INBO</p>
<p>In §4.2.1 'Relevante disciplines per MAP-maatregelengroep', wordt per discipline aangegeven of er een (relevant) milieueffect te verwachten is. Bij de maatregelengroepen 'Bijkomende maatregelen voor nitraatgevoelige teelten' en 'Organisch koolstofgehalte verhogen en nitraatdynamiek' wordt ervan uitgegaan dat er geen directe milieueffecten te verwachten zijn. Groenteteelt, de teelt van aardappelen, tuinbouw (serreteelt e.d.) kennen een belangrijk effect op stikstofverliezen. Bindende afspraken die met deze sectoren gemaakt worden kunnen potentieel de meetbare stikstofverliezen in regio's waar deze sectoren sterk aanwezig zijn, doen dalen. Het is daarom verstandig om ook de te verwachten milieueffecten hiervan mee in ogenschouw te nemen. Voorwaarde is uiteraard dat de gemaakte afspraken ook bindend worden opgelegd zodat ze kunnen worden doorgerekend.</p>	<p>De acties in MAP 7 omvatten het opstellen van een charter en verder onderzoek, waardoor op dit moment de maatregelen nog niet concreet genoeg omschreven zijn om te kunnen beoordelen (laat staan kwantificeren).</p>	<p>INBO, BelFertil</p>

<p>Inzake maatregel rond opmaak charter BELFertil (de vereniging van de industrie van de minerale meststoffen en biostimulanten) heeft in het kader van dit objectief voor de aardappelsector in 2024 de website https://duurzaambemesten.be/ gelanceerd en overweegt een uitbreiding naar de vollevelds groentensector. Deze initiatieven passen in haar streven naar een algemene verhoging van de Nutrient Use Efficiency (NUE) voor bemesting en bemestingsproducten. BELFertil is steeds bereid om met haar expertise mee te werken aan bredere initiatieven die daartoe bijdragen</p>		
<p>In §4.2.2 'Specifieke aandachtspunten per discipline', worden bij oppervlaktewater enkel de abiotische kenmerken als aandachtspunt naar boven gehaald. Het is belangrijk dat ook de biotische kenmerken aandacht krijgen omdat de aan oppervlaktewater gebonden natuurdoelen vaak niet bereikt kunnen worden door een teveel aan nutriënten.</p>	<p>Dit wordt beschouwd bij discipline biodiversiteit</p>	<p>INBO</p>
<p>Bij oppervlakte-en grondwater is het belangrijk te onderzoeken hoe gebieden met landbouwgebruik via grond-en oppervlaktewater en oppervlakkige afspoeling het realiseren van natuurdoelen in, maar ook buiten, de natuurgebieden negatief beïnvloeden. Er liggen immers heel wat waterlopen met goede structuur en watervegetatie (habitat 3260) buiten de natuurgebieden. MAP 7 moet maatregelen nemen waarbij de habitatkwaliteit van deze waterlopen en de kwaliteit van de waterlopen waar deze habitat tot doel is gesteld, gegarandeerd kan worden. Hiervoor is het rapport "Gunstige abiotische bereiken voor vegetatietypes in Vlaanderen" (Van Calster et al. 2020) leidend. Ook voor de leefgebieden van Europees beschermde aquatische soorten dient deze toets te worden gemaakt.</p> <p>Verder blijkt uit de rechtspraak2 dat een passende beoordeling geen leemtes mag vertonen. Dit betekent dat de analyse moet gebeuren voor alle habitattypes en niet enkel 3260. De analyse kan zich ook niet beperken tot case studies, tenzij dat er kan worden gegarandeerd dat deze representatief zijn voor alle SBZ</p>	<p>Impact op waterlopen met habitat 3260 wordt besproken in de passende beoordeling. De impact op fauna hangt af van de verwachte impact op de vegetatie(structuur) en de kenmerkende planten waarvan de betreffende fauna afhangt. Focus van de effectenbeoordeling ligt bijgevolg op habitats welke tevens het leefgebied van de fauna zijn.</p> <p>De passende beoordeling zal gebeuren o.b.v. beschikbaar wetenschappelijk onderzoek. De Europese richtsnoeren tot opmaak van een passende beoordeling (EC, 2021) geven aan dat daarbij ook kennisleemten kunnen aangeduid worden. In het MER zal wel duidelijk gemaakt worden dat en hoe men deze leemten later zal invullen.</p>	<p>INBO, ANB</p>
<p>De analyse mag niet beperkt blijven tot de verschillen met MAP6. Er dient te worden afgetoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen.</p>	<p>Waar mogelijk zal o.b.v. de beschikbare informatie de link worden gelegd met de instandhoudingsdoelstellingen, dit door directe mestgift te linken aan de zoekzones voor specifieke habitats en de verwachte verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit te linken aan de beschikbare</p>	<p>ANB</p>

	gunstige abiotische bereiken voor vegetatietypes in Vlaanderen.	
De graad van detail van het kwantitatief onderzoek moet toelaten duidelijke conclusies te trekken wat betreft de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer noodzakelijk zullen milderende maatregelen moeten worden opgenomen in het MAP7 die duidelijk omschreven, uitvoerbaar en resultaatgericht zijn. Bovenstaande betekent ook dat een lange termijnvisie noodzakelijk is. De instandhoudingsdoelstellingen moeten gerealiseerd worden tegen 2050. De periode van het MAP is voorzien op 2025-2028, wat slechts een fractie hiervan is. Louter op basis van de periode stellen dat er geen effect zal zijn, zou een denkfout zijn en de problemen alleen maar verder in de tijd opschuiven. Tenzij natuurlijk dat men kan aantonen dat binnen de looptermijn van MAP7 de noodzakelijke maatregelen worden genomen om de abiotische condities dermate te verbeteren dat de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden.	Waarvan akte	ANB
Bij 'biodiversiteit' worden 'biodiversiteit op landbouwpercelen, ecologische connectiviteit en impact van landbouwactiviteiten op natuurgebieden' en 'impact op biodiversiteit in het ruimere landschap' vermeld als specifieke aandachtspunten. Het toevoegen van ' impact op biodiversiteit in het ruimere landschap ' is een verbetering ten opzichte van de eerste kennisgeving. Het blijft wel nodig om te verduidelijken wat hieronder verstaan wordt. Het gaat ons inziens over de perceelsranden, de waterlopen in het landbouwgebied en de ecologische infrastructuur als poelen, hagen, houtkanten, bosjes, ...	Wordt aangevuld	INBO, ANB
Bij de voorgestelde methodiek van de passende beoordeling valt op te merken dat niet alleen moet gekeken worden naar de habitats in de Habitatrichtlijngebieden maar ook naar de soorten (incl. vogels) en de leefgebieden van deze soorten in de Habitat-en Vogelrichtlijngebieden. Onder punt 4.6 op pagina 65 staat: "Het rapport "Gunstige abiotische bereiken voor vegetatietypes in Vlaanderen" (Van Calster et al. 2020) bevat voor bepaalde vegetatietypes de gewenste bereiken voor nutriënten in verschillende milieucompartimenten. Deze zouden dus bereikt moeten worden tegen 2050 om de gewenste doelen te halen." Deze redenering gaat kort door de bocht. Het 2050-doel is de realisatie van de instandhoudingsdoelen, dus het bereiken van de gunstige staat van instandhouding (SVI) voor alle habitattypes. Na herstel van het abiotisch milieu is er nog een periode nodig waarin het biotisch herstel (en ontwikkeling tot lokaal gunstige SVI) kan plaatsvinden. De duur daarvan is moeilijk voor elke locatie te voorspellen maar 5 à 10	wordt aangevuld	INBO

jaar lijkt toch een minimum. Dat betekent dus dat het streefjaar om het gunstige abiotische bereik te realiseren naar voren geschoven moet worden, rond 2040 à 2045 ten laatste. In de PAS is er gekozen voor 2045. We stellen voor om voor MAP 7 minstens dezelfde keuze te maken		
Bijgevolg moet in de passende beoordeling worden nagegaan of de maatregelen (incl. uitzonderingen en vrijstellingen) voorzien in het MAP7 de instandhoudingsdoelstellingen niet hypothekeren. Hierbij is het belangrijk om alle knelpunten te belichten. Dit wil zeggen dat men dient na te gaan of het MAP7 significant effect zal hebben op de instandhoudingsdoelstellingen (soorten en habitats), zowel via oppervlaktewater als grondwater, maar ook via emissies naar de lucht en het effect op bodemnutriënten.	Dit wordt o.b.v. de huidige beschikbare gegevens en methodieken (modellen, kwantificeringen) kwalitatief besproken.	ANB
Hoofdstuk 3.2 van de kennisgeving geeft weer aan welke beleidsplannen de MER dient te worden getoetst. Daarin ontbreken twee belangrijke toetsingskaders. Enerzijds ontbreken de Habitat-en Vogelrichtlijn. De manier waarop dit dient te gebeuren wordt op verschillende plekken in dit advies omschreven.	Dit wordt opgenomen in Passende beoordeling en is daarom niet opgenomen bij de te toetsen beleidsplannen	INBO
Een belangrijke ontbrekend toetsingskader is de nieuwe Natuurherstelwet. De Natuurherstelwet is in werking getreden sinds 18 augustus 2024. De Europese wet heeft een verordenend statuut waardoor ze meteen doorwerking vindt in de Vlaamse regels. De Natuurherstelwet legt de lidstaten op om een nationaal herstelplan te maken waarin maatregelen worden genomen om de doelen van de Natuurherstelwet te realiseren. Een aantal doelstellingen vindt echter meteen ingang. Zo moeten de lidstaten maatregelen nemen om de kwaliteit van de natuur zowel binnen als buiten de Europees beschermde gebieden niet te laten verslechteren. Daarbij is het louter laten dalen van bepaalde milieudrukken tot onder de grenswaardes, niet automatisch voldoende om te voldoen aan het verslechtingsverbod. Immers dient te worden bepaald in welke mate verdere cumulatie boven grenswaardes een verdere verslechtering van habitat-of leefgebiedkwaliteit kunnen veroorzaken. Dit onderzoek dient voor de in de Natuurherstelwet aangehaalde habitats en soorten te worden uitgevoerd in de MER.	Natuurherstelwet wordt opgenomen in het juridisch en beleidsmatig kader en de ontwikkelingsscenario's.	INBO, ANB
Bij het uitrijden van mest komen er eveneens grote concentraties stikstof vrij in de lucht . Gelet op de recente rechtspraak dringt een programmatische aanpak zich op om individuele beoordelingen op dossierniveau (niet) te vermijden. MAP7 zal hier een afdoende antwoord moeten op bieden.	Momenteel zijn hieromtrent niet meer informatie/methodieken beschikbaar dan ten tijde van PAS. Wel gebeurt toetsing van MAP 7 aan de maatregelen vooropgesteld in het luchtbeleidsplan	ANB
Bovendien mag het MAP7 de doelstellingen van de PAS niet hypothekeren . ANB benadrukt dat de implementatie van het luchtbeleidsplan onderdeel is van deze PAS-	Implementatie van het luchtbeleidsplan wordt onderzocht in het MER	ANB

doelstellingen. Ook de stikstofsanering, voorzien in de PAS is deels afhankelijk van de waterkwaliteit.		
Een te hoge concentratie aan bodemnutriënten legt een hypotheek op de realisatie van de IHD . Fosfor accumuleert in de bodem en verhindert het bereiken van een gunstige lokale staat van instandhouding. De praktijk leert dat dit zeer moeilijk te verwijderen is, waarbij zelfs uitmijning niet altijd voldoende is en andere methodes zeer ingrijpend zijn. In de passende beoordeling dient voor alle terreinen binnen SBZ te worden onderzocht wat de effecten zijn van (directe) bemesting en de genomen maatregelen in functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.	Directe mestgift wordt o.b.v. de bemestingsnormen aan de hand van beschikbare informatie in de passende beoordeling beoordeeld.	ANB
Voor de niet-aquatische habitats is het bovendien noodzakelijk om rekening te houden met de mate waarin ze gevoelig zijn voor overstroming met nutriëntenrijk water (zie bijlage praktische wegwijzer, bron: De Nocker et al. 2007, advies A.4416, A.4416 bijlage 4). Ook cumulatieve effecten moeten worden meegenomen, waaronder de reeds aanwezige concentraties in de bodem, grondwater en oppervlaktewater.	wordt meegenomen bij de kwalitatieve beoordeling en de cases. Deze zijn niet overal gekend, m.n. in SBZ. Meetnet natuurlijk milieu nog in ontwikkeling.	ANB
Een passende beoordeling dient elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de gevolgen van dat plan voor de gebieden in kwestie te kunnen wegnemen. De inschattingen, vaststellingen en conclusies moeten volledig, nauwkeurig en definitief zijn. Er kan met andere woorden niet louter gefocust worden op een doorvertaling van de grenswaarde van 50 mg nitraat/L uit de Nitraatrichtlijn, maar er zal moeten gekeken worden naar de gunstige abiotische bereiken van de tot doel gestelde habitattypes in de relevante gebieden. Kwantitatief onderzoek dringt zich dus op. Hiervoor dient men zich te baseren op de best beschikbare wetenschappelijke kennis die voorhanden is waarbij de studie Van Calster et al. 2020 onmisbaar is.	Ok, gebeurt o.b.v. beschikbare wetenschappelijke kennis (zie boven)	ANB
Met het oog op het belang van het mestactieplan voor de volksgezondheid zijn we van mening dat de discipline mens-gezondheid behandeld moet worden als een sleuteldiscipline en uitgewerkt moet worden door een erkend deskundige Mensgezondheid. Ook de disciplines bodem, water, lucht, biodiversiteit en klimaat moeten uitgewerkt worden als sleuteldisciplines door erkende deskundigen in de betreffende disciplines.	Op planniveau zijn erkende MER-deskundigen niet verplicht, er wordt wel voorzien in de inzet van experts op strategisch niveau.	Departement zorg
De WHO richtlijn van 50 mg/l nitraat in drinkwater werd in de eerste plaats ingevoerd om bescherming te bieden tegen methemoglobinemie (blauwe baby syndroom), waar vooral kleine kinderen gevoelig voor zijn. Nitraat en ook nitriet in drinkwater is een uitlokkende factor voor deze aandoening. Bij departement Zorg stellen we ons de vraag waarom er enkel aandacht is voor nitraat en niet nitriet vanuit het beleid?	Nitraatrichtlijn stelt doelen voor nitraat. Voorts moet Goede Landbouwpraktijk worden gestimuleerd en eutrofiëring van oppervlaktewater worden tegengegaan.	Departement zorg

<p>Het doel van de nitraatrichtlijn en het mestactieplan – om de nitraatwaarden in het grond- en oppervlaktewater te verlagen - is van groot belang om deze problematiek aan te pakken (Ward et al. 2018). Kleine kinderen zijn een kwetsbare populatie en bij het verder bestuderen van de effecten van MAP7 voor mens-gezondheid vragen we dan ook om hier rekening mee te houden bij de verdere uitwerking van dit plan-MER.</p> <p>Bij het invoeren van de nitraatrichtlijn werden andere mogelijke negatieve gezondheidseffecten zoals kanker en negatieve effecten op de voortplanting niet in beschouwing genomen. Nitraat kan samen met eiwitten in het lichaam N-nitrosoverbindingen vormen, waarvan de meeste carcinogeen en teratogeen zijn, zo is er bijvoorbeeld het vermoeden voor een link tussen nitraat ingestie en colorectale kanker, schildklierproblemen, en aangeboren afwijkingen van het zenuwstelsel. Momenteel worden deze gezondheidseffecten verder onderzocht. Door IARC (2010) werd de inname van nitraat en/of nitriet onder condities die resulteren in de vorming van endogene nitrosoverbindingen aangeduid als mogelijk carcinogeen voor mensen (Groep 2A). Deze studies kunnen nieuwe kwetsbare bevolkingsgroepen aantonen voor de effecten van te hoge nitraatgehalten in drinkwater. De nieuwe bevindingen kunnen in de toekomst mogelijk een noodzaak aantonen voor een verdere verlaging van de richtwaarden voor nitraat- en nitrietgehalten in grond-, oppervlakte-, en drinkwater. We vragen dan ook om rekening te houden met deze wetenschappelijke bevindingen bij de verdere uitwerking van het plan-MER en MAP7.</p>	<p>Ammonium wordt door bacteriën in aërobe omstandigheden omgezet naar nitriet dat dan wordt omgezet naar nitraat.</p> <p>De doelstelling, nl. het bereiken van 50 mg/l nitraat in het oppervlakte- en grondwater wordt getoetst in het MER.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nagaan N-verliezen per teelt/bodemtype <p>Wordt opgevolgd en aangepast indien er hierdoor nieuwe normen/richtwaarden zouden beslist worden.</p>	
<p>Maatregelen in het MAP7 zijn dan ook dringend nodig om recreatiewater beter te beschermen tegen toxische blauwalgenbloei als gevolg (over)bemesting, ter bescherming van de gezondheid van de gebruikers van deze recreatiewaters. Gezien de problematiek een klimaatfactor heeft die fors toeneemt, is het belangrijk dat er via het mestactieplan grote inspanningen geleverd worden om over te stappen naar duurzame bemesting en veeteelt, zodat de nitraatgehalten in het water verder kunnen blijven dalen.</p> <p>In de Europese zwemwaterrichtlijn is opgenomen dat recreanten beschermd moeten worden tegen de gezondheidsrisico's van blootstelling aan de toxines van blauwalg door goede monitoring en adequate maatregelen, mede door behoud, bescherming en verbetering van de zwemwaterkwaliteit en de bescherming van de gezondheid van de mens. In de Europese zwemwaterrichtlijn is opgenomen: "Overwegende hetgeen volgt: Teneinde de doelmatigheid en het verstandig gebruik van hulpbronnen te verbeteren, dient deze richtlijn nauw te worden gecoördineerd met andere communautaire wetgeving op het gebied van water, zoals Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (7), Richtlijn</p>	<p>Een overzicht van de locaties met (meermaals) voorkomen van blauwalgenbloei en een link met de gebiedstypeindeling wordt opgenomen in het MER.</p> <p>Zwemwaterrichtlijn wordt opgenomen in juridisch en beleidsmatig kader</p>	<p>Departement zorg, sport Vlaanderen</p>

<p>91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen en Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.</p> <p>In het plan-MER 0316 werd in het overzicht Juridische en beleidsmatige context (randvoorwaarden) deze Europese zwemwaterrichtlijn niet mee opgenomen en wordt er met deze zwemwaterrichtlijn en de doelstelling hiervan in het plan-MER van MAP7 geen rekening gehouden of niet aan afgetoetst. Gelieve deze richtlijn mee op te nemen als beleidsplan waarvan de doelstelling beïnvloed zal worden door de maatregelen in MAP7 en waarmee ook rekening moet gehouden worden. De waterkwaliteit van open zwem- en recreatiewaters en de groei van toxische blauwalgen moeten als milieueffect en een mogelijk effect op mens-gezondheid worden meegenomen in de beoordeling van MAP7 in het plan-MER. In het programma MAP7 moeten maatregelen opgenomen worden om de impact van MAP 7 specifiek in recreatie- en zwemwateren na te gaan, door bijvoorbeeld het verband tussen nitraatgehaltes en toxische algen- en blauwalgengroei te onderzoeken, en beiden op te volgen via monitoring in het kader van MAP7. Er moet nagegaan worden of de maatregelen in MAP7 voldoende zijn om de <u>groei van toxische algen</u> en blauwalgen in water (en meer specifiek in recreatiewater) te <u>beperken en/of te voorkomen</u>.</p>		
<p>Gezien het gebruik van antibiotica in de veeteelt (en landbouw) en (over)bemesting een belangrijke weg kan zijn voor de verspreiding van antibioticaresidues, resistente micro-organismen en hun resistentiegenen en de ernst van deze problematiek dient dit mee opgenomen worden als mogelijk schadelijk effect op milieu en mens en dient het bestudeerd te worden in het plan-MER zodat er maatregelen kunnen opgenomen worden in het Mestactieplan. Het mestactieplan dient rekening te houden met de WHO richtlijnen en er dienen maatregelen opgenomen te worden in het programma om dit probleem aan te kaarten. Het mestactieprogramma moet er mee voor zorgen dat het risico op de <u>verspreiding van resistente kiemen</u> als gevolg van gebruik van antibiotica en (over)bemesting tot het uiterste <u>beperkt wordt</u>.</p>	<p>Er zijn geen beleidsmatige activiteiten die dit aanpakken. Dit is meer landbouw- dan milieu gerelateerd. Wordt niet verder meegenomen.</p>	<p>Departement zorg</p>
<p>Overbemesting en veeteelt kunnen ook voor schadelijke gezondheidseffecten en geurhinder zorgen via schadelijke luchtmissies van ammoniakgas, wat gepaard gaat met geurhinder en de vorming van secundair fijn stof, en de aanwezigheid van ziekteverwekkende biologische agentia in de lucht.</p>	<p>Wordt enkel kwalitatief beoordeeld.</p>	<p>Departement zorg</p>
<p>Bij de specifieke aandachtspunten voor de discipline “landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie” worden in de tekst “erfgoedaspecten (historisch waardevolle</p>	<p>Betreft enkel indirect effect en wordt bijgevolg niet meegenomen</p>	<p>Onroerend erfgoed</p>

<p>agrarische landschappen)” vermeld. Op het bouwkundig erfgoed worden zeer beperkte effecten van het beleid verwacht. Ammoniak en verzuring hebben wel effect op het archeologisch erfgoed. We vragen om dit mee te nemen in het MER.</p>		
<p>Eén van de generieke maatregelen is de “afname van de veestapel”, met enkele gevolgen. Een mogelijk gevolg is het afbreken van oude industriële gebouwen, stallen en loodsen. Dit kan in bepaalde gevallen leiden tot het verlies van erfgoedwaarde. Dit dient mee onderzocht te worden. Het is immers mogelijk om bepaalde gebouwen te herbestemmen. Ingrepen hierop hebben positieve of negatieve impact op de aanwezige erfgoedwaarden.</p> <p>Een andere mogelijkheid is het verplaatsen of het oprichten van agro-industriële bedrijfsgebouwen. Dit kan effect hebben op de landschapskwaliteit door toenemende sluiting van traditioneel open akker- of graslandgebied of door negatieve visuele beleving van het landschap. Tot slot kunnen gebouwen en landbouwpercelen naar een residentiële functie omgevormd worden. Ook een andere invulling dan een residentiële functie is mogelijk. Dergelijke omvorming kan leiden tot aantasting van de landschapskwaliteit, bijvoorbeeld door de inplanting van nieuwe constructies in de tuinsfeer.</p>	<p>Wordt algemeen meegenomen in kwalitatieve evaluatie Impact (bij sloop) is locatiespecifiek. MAP7 bevat geen (dwingende) maatregelen tot afbouw van de veestapel, gezien MAP 7 verwijst naar de maatregelen uit het stikstofdecreet.</p> <p>Slopen van agrarische gebouwen is geen direct gevolg van MAP7.</p> <p>Slopen van gebouwen wordt dossiermatig beoordeeld n.a.v. aanvraag omgevingsvergunning; daar wordt in geval van erfgoedwaarde advies Ag. Onroerend Erfgoed gevraagd</p>	<p>Onroerend erfgoed</p>
<p>De stopzetting van beroepslandbouw door de stopzetting van bemesting kan tot een andere invulling leiden met mogelijke gevolgen voor de landschapskwaliteit: hobbylandbouw, bebossing, Deze effecten moeten mee in rekening worden gebracht.</p>	<p>Enkel indirect effect dat bijgevolg niet wordt meegenomen</p>	<p>Onroerend erfgoed</p>
<p>Tenslotte geef ik nog mee dat bij het overzicht van de juridische en beleidsmatige context de verwijzing naar de onroerenderfgoedregelgeving (p. 32) verouderd is: het Onroerenderfgoeddecreet trad negen jaar geleden in werking. We vragen om hier ook de doelstellingen van deze regelgeving te vermelden die toegepast zijn op dit plan-MER.</p>	<p>Wordt nagekeken en aangepast.</p>	<p>Onroerend erfgoed</p>
<p>Er wordt bij de juridische en beleidsmatige context terecht verwezen naar het decreet integraal waterbeleid en de wet op de onbevaarbare waterlopen. Een belangrijke bepaling hieruit wordt evenwel niet vermeld, nl. de <u>5-meterzone langs beide zijden van een onbevaarbare waterloop</u> waar geen nieuwe constructies mogen worden opgericht of aanmerkelijke reliëfwijzigingen worden op aangebracht en waar er een recht van doorgang geldt voor de waterloopbeheerder.</p> <p>In de kennisgevingsnota wordt aangegeven dat via MAP7 er aangepaste bufferstroken zullen ingevoerd worden. Er wordt niet aangegeven over hoeveel meter het ‘standaard’ zal gaan, wellicht omdat men eerst het onderzoek afwacht naar de impact van een 3 meter of 5 meter brede bufferstrook.</p>	<p>Verduidelijking m.b.t. bufferstroken werd aangevuld in planbeschrijving.</p>	<p>Provincie Antwerpen</p>

<p>Als waterloopbeheerder stellen wij voor om bij de bepaling van de 'standaard' bufferstrook ook rekening te houden met de praktijk: een waterloopbeheerder heeft effectief (minimaal) 5 meter nodig voor het machinaal onderhoud van onbevaarbare waterlopen. Een 'standaard' bufferstrook van 5 meter langs deze waterlopen is dan ook aangewezen (en breder langs hellingen en in VEN cfr huidige regelgeving). Indien gekozen wordt voor 3 meter komt men in praktijk tot de situatie dat er naast de onbevaarbare waterloop bv. een grasland ligt van 3 meter met daarnaast een maisakker. Het beheer van de waterloop kan daar niet uitgevoerd worden, tenzij er door de maïs wordt gereden of er een handhavingsprocedure wordt opgestart.</p>		
<p>Er worden op p. 13 o.a. houtige gewassen voorgesteld in de bufferstroken. Daarbij dient rekening gehouden te worden met het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van de wet onbevaarbare waterlopen waarin afstandsregels zijn opgenomen m.b.t. bomen en struiken langs waterlopen (afdeling 6, artikel 19). Er kan enkel geopteerd worden voor een andere plantwijze na schriftelijke toestemming van de waterbeheerder.</p>	<p>Verduidelijking m.b.t. bufferstroken werd aangevuld in planbeschrijving.</p>	<p>Provincie Antwerpen</p>
<p>In het document is er doorheen de tekst zowel sprake van VHA-waterlopen als van oppervlaktewaterlichamen. Onder oppervlaktewaterlichamen vallen sensu stricto alle bestaande grachten, waterlopen, vijvers enz....(zie definitie in waterwetboek) maar niet alle bestaande grachten zijn ingetekend in de VHA. Het is belangrijk om <u>duidelijk aan te geven langs welke grachten en waterlopen de bepalingen van het MAP7 gelden</u> en de milieueffecten onderzocht zullen worden. Zoals aangegeven in bovenstaande opmerking is de <u>provincie minstens voorstander van een standaard bufferstrook van 5 meter langs onbevaarbare waterlopen</u>. Langs publieke en private grachten kan zowel een 3 meter als 5 meter bufferstrook overwogen worden.</p>	<p>Verduidelijking m.b.t. bufferstroken werd aangevuld in planbeschrijving.</p>	<p>Provincie Antwerpen</p>
<p>End-of-pipe maatregelen in waterlopen zullen in het kader van het MER onderzocht worden als deel van de aangepaste of bijkomende maatregelen. De term waterlopen staat hier niet op zijn plaats. De voorgestelde maatregelen kunnen zeer nuttig en aangewezen zijn aan de bron, in het grachtenstelsel, maar daar dienen de afwaarts gelegen onbevaarbare waterlopen niet echt voor. De provincie wenst te benadrukken dat de milieubeginselen steeds prioritair moeten worden toegepast (o.a. preventie- en bronbeginsel, 'vervuiler betaalt'-beginsel,...) en wenst niet dat de verantwoordelijkheid wordt afgewenteld op de waterloopbeheerder.</p>	<p>Concrete invulling van deze maatregel dient nog verder te worden uitgewerkt i.k.v. het plan.</p>	<p>Provincie Antwerpen</p>
<p>Heel wat waterlopen in Vlaanderen monden uit in Nederland, of hebben hun bron in Nederland of Frankrijk. Onder 4.8 wordt aangegeven dat ook (gewest)grensoverschrijdende milieueffecten van het MAP7 gaan geëvalueerd</p>	<p>Dit wordt opgenomen in § grensoverschrijdende effecten</p>	<p>Provincie Antwerpen</p>

<p>worden. Hierbij moet er zeker ook voldoende aandacht geschonken worden aan de landsgrensoverschrijdende effecten op Nederlands en Belgisch (en Frans) grondgebied gezien de verschillende landsgrensoverschrijdende waterlopen.</p>		
<p>De gevolgen van het ontwerp MAP7 gaan getest worden in een aantal case (habitatrichtlijn)gebieden waaronder de Liereman en het Groot Schietveld in de provincie Antwerpen. Dat zijn inderdaad gebieden die ook prioritair uit PAS komen. Ook stroomopwaarts het militair domein Tielenkamp (habitatrichtlijngebied) te Kasterlee zou nog een interessante case kunnen zijn (stroomgebieden Kleine en Grote Calie).</p>	<p>Case wordt enkel toegevoegd indien dit voldoet aan criteria</p> <ul style="list-style-type: none"> - er is een nutriëntenproblematiek - beschikbaarheid van meetgegevens - nabijheid van (intensieve) landbouwactiviteiten 	<p>Provincie Antwerpen</p>
<p>De MER-discipline ‘Mens’ zoals weergegeven op blz. 5 wordt geïnterpreteerd als het bekijken van de impact van MAP7-scenario’s op ruimtelijke aspecten, mobiliteit en gezondheid.</p> <p>o De factor mens zou echter ook moeten gaan over de impact van MAP7-maatregelen op de personen die de maatregelen moet uitvoeren, en dus op de sociaal-economische aspecten van de landbouwbedrijfsvoering.</p> <p>o Meer bepaald moeten er, naast de kwantitatieve bepaling van te verwachten reductie van stikstof of fosforresiduen, parallelle doorrekeningen zijn van implicaties op sociale of bedrijfseconomische parameters.</p> <p>o Doorrekenen van opbrengstverliezen door bredere bufferstroken is hier een voorbeeld van. Op deze manier kan transparanter afgewogen worden of de winsten qua reductie in uitspoeling van stikstof of fosforresiduen in proportie staan tegenover de impact die het heeft op de bedrijfsvoering.</p>	<p>De financiële impact vormt geen onderdeel van het MER. Impact op bedrijfsvoering wordt onderzocht binnen discipline mens</p>	<p>Provincie Limburg</p>
<p>Vereenvoudigde en gestroomlijnde administratie mee onderzoeken.</p> <p>o Er moet een reflex bestaan om bij scenario’s ook te evalueren of er geen buitenproportionele verzwarende van administratie bij komt kijken.</p> <p>o In een periode waar er op Europees en Vlaams niveau getracht wordt om administratieve vereenvoudigingen te bewerkstelligen kan het namelijk niet de bedoeling zijn om in MAP7 extra complexiteit in de administratie in te brengen.</p> <p>o Bv. blz. 15 waar beschreven staat dat landbouwers bemestingsreductie ‘geheel of gedeeltelijk kunnen terugverdienen’. Hoewel het een tegemoetkoming is, maakt dit het administratief vehikel mogelijk zwaarder en complexer, zeker indien hier ook registratie en handhaving aan wordt gekoppeld.</p> <p>Blz. 17: “Daarnaast is aandacht voor administratieve vereenvoudiging en digitalisering”.</p>	<p>binnen de maatregelen van het plan is er aandacht voor administratieve vereenvoudiging. Algemeen wordt wel impact op bedrijfsvoering kwalitatief beoordeeld binnen discipline mens.</p>	<p>Provincie Limburg</p>

<p>o Dit is één (onvolledige) zin, die in schril contrast staat tegen alle bijkomende regels die gehele alinea's inneemt.</p> <p>o Er moet een reflex zijn om bij elke maatregel de beoogde administratieve vereenvoudigingen te evalueren.</p> <p>o Het is niet ondenkbaar dat net de complexiteit van de regelgeving één van de oorzaken is dat er overtredingen gebeuren en er weinig verbeteringen zijn in de kwaliteit van de waterlopen.</p>		
<p>Alle relevante wetgevende, juridische en beleidsmatige kaders worden opgesomd (blz. 20-38).</p> <p>o Er moet een reflex zijn om te checken of scenario's met maatregelen compatibel zijn met al deze kaders. Dit is bijvoorbeeld van groot belang voor de complementariteit en compatibiliteit tussen PAS en MAP.</p> <p>o Er is sprake van 'de verwachte afname van mestproductie, in uitvoering van het stikstofdecreet' (blz. 15). Het is van groot belang om mee te geven of er prognoses zijn voor de 'verwachte afname'.</p>	De maatregelen zullen worden getoetst aan de relevante beleidsplannen	Provincie Limburg
<p>Blz. 14: 'uitrijperiode beter afstemmen op de groeiperiode van de gewassen'. o Het ontwerp MAP7 bevat een verstrenging van de uitrijperiode.</p> <p>o Er moet getoetst worden of deze verstrengingen compatibel zijn met het bovenvermelde 6j-principe. Bijvoorbeeld kan er door strikte regelgeving te weinig ruimte zijn om te bemesten wanneer het optimaal is (bv. op een te natte bodem).</p> <p>o Het natte 2024 seizoen toont aan dat weersomstandigheden kalenderlandbouw niet toelaten, wat de noodzaak onderstreept om flexibele bemestingsregelingen te overwegen om te voorkomen dat de verstrengingen in MAP7 leiden tot onrealistische bemestingsbeperkingen in onverwachte weersomstandigheden. Dit kan mogelijk negatieve effecten op bodemgezondheid teweegbrengen.</p>	wordt ondervangen door de maatregel '14 dagen schuiven' . Effectenbeoordeling in MER obv beschikbaar onderzoek. Impact wordt minstens kwalitatief besproken.	Provincie Limburg
<p>Blz. 16: 'Daarnaast zal de invoer van een algemene nulbemesting in alle groene bestemmingen in Speciale Beschermingszones in toepassing van de Habitatrichtlijn (SBZ-H) vanaf 2028 (met uitzondering voor huiskavels)'.</p> <p>o Het is niet duidelijk waarom huiskavels een uitzondering vereisen. Er is geweten dat er op huiskavels voor gazonbeheer of in moestuinen vaak overmatig bemest wordt¹, ongetwijfeld met nitraatresidu tot gevolg. Bij grote kavels, en zeker cumulatief zal dit zeker een impact hebben. Dit moet mee onderzocht worden.</p>	Dit is een maatregel uit het stikstofdecreet en niet van MAP 7 en maakt dus geen deel uit van de plandoelstelling.	Provincie Limburg
<p>Blz. 17: het onderzoeken van nitraatdynamiek met een hoger organisch koolstofgehalte is een goede zaak.</p>	Suggestie voor MAP 7	Provincie Limburg

<p>o Het effect van het inbrengen van een houtige fractie (mogelijk fixatie van stikstof) kan ook bekeken worden. Dit kan mogelijk dienen om in gevoelige gebieden bij slechte seizoenen alsnog stikstof te fixeren. Afhankelijk van hoe snel het effect speelt en dit geen nadelige effecten heeft later.</p>		
<p>Blz. 58</p> <p>o Er moet een inschatting gemaakt en gedeeld worden over de nauwkeurigheid van het model. De onzekerheden, een gevoeligheidsanalyse, zouden ook meegegeven moeten worden.</p> <p>o Het model houdt rekening met 'directe verliezen die bij het onzorgvuldig opslaan of toedienen van mest naast een waterloop in de waterloop kunnen terechtkomen'. Hoe wordt dit gedaan? Gebaseerd op de hoeveelheid overtredingen uit het verleden? Dit lijkt een louter suggestieve benadering die weinig waarheidsgetrouw zal zijn en dus niet geschikt om maatregelen op te baseren.</p>	<p>Het schaalniveau waarop conclusies van het model kunnen getrokken worden, wordt toegelicht in het MER, evenals de wijze waarop aannames zijn gedaan voor implementatie van de maatregelen.</p>	<p>Provincie Limburg</p>
<p>Vlaanderen heeft de nutriëntnormen dus niet aangepast, zodat ze nu afwijken en soepeler zijn dan de Nederlandse normen. Dat betekent dat met de Vlaamse nutriënt-normen het bereiken van de Goede Toestand voor de biologische kwaliteitselementen niet mogelijk is en derhalve strijdig met de Nitraatrichtlijn. Natuurmonumenten verzoekt dan ook dat de Vlaamse normen worden geharmoniseerd, in die zin dat de normen identiek worden gemaakt aan de Nederlandse c.q. Europese. Daarnaast verzoeken wij dat het MAP 7 zodanig wordt aangepast dat voldoende maatregelen worden getroffen waardoor de geharmoniseerde normen tijdig worden bereikt.</p>	<p>aanpassing van de norm uit de nitraatrichtlijn is geen doelstelling van het MAP. In het MER wordt het planvoornemen getoetst aan de doelstellingen voor stikstof uit de nitraatrichtlijn. Binnen de Passende Beoordeling wordt gebruik gemaakt van in de literatuur beschikbare streefcijfers voor habitats.</p>	<p>Natuurmonumenten NL</p>

Inpraak steden en gemeenten:

Advies	antwoord	Instantie(s)
<p>Art. 01.- Het college van burgemeester en schepenen adviseert de formele kennisgeving voor het milieueffectrapport (MER) dat zal opgesteld worden voor het op te maken MAP 7 gunstig, maar vraagt rekening te houden met volgende opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de kennisgevingsnota kunnen de maatregelen van het plan ten vroegste ingaan op 1 januari 2025. Het is wenselijk om de MER-procedure en het navolgende wetgevende traject zo snel mogelijk te laten verlopen, zodat landbouwers voor de start van het bemestingsseizoen duidelijk weten aan welke regels ze zich moeten houden. • Om voldoende draagvlak te creëren, is het noodzakelijk dat men bij de eerder gemaakte afspraken tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties blijft. Draagvlak is immers heel belangrijk om landbouwers te motiveren aan de slag gaan met de moeilijke en strengere maatregelen. Er moet bovendien rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat er voor sommige verstrengde of bijkomende maatregelen die vermeld staan in de kennisgevingsnota geen draagvlak gevonden zou kunnen worden. 	<p>Waarvan akte</p> <p>Waarvan akte</p>	<p>Gemeente Oostkamp</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Maatregelen moeten technisch, praktisch en ook economisch haalbaar zijn. Om te bepalen welke maatregelen haalbaar (qua impact op de landbouwbedrijfsvoering) zijn en ook werkelijk effect hebben op de waterkwaliteit, moet elke maatregel afzonderlijk in kaart gebracht worden. • In de MER wordt gebruik gemaakt van heel wat modellen. Maar een model blijft een model, er moet ook ruimte gelaten worden voor 'expert judgement'. 	<p>Het PLMER omvat een kwalitatieve beoordeling van elke maatregel afzonderlijk. Een MER omvat geen beoordeling van economische impact. Sowieso kunnen niet alle maatregelen gemodelleerd worden en is expert judgement nodig.</p>	
<p>- om tegen de start van het bemestingsseizoen aan de landbouwers duidelijkheid te bieden aan welke regels ze zich moeten houden is het belangrijk om het traject voor de goedkeuring van MAP 7 zo snel mogelijk te laten verlopen</p> <p>- nulbemesting in VEN-gebieden kan niet worden toegestaan</p> <p>- voor de landbouwers moet de impactanalyse per maatregel duidelijk zijn en maatregelen moeten technisch, praktisch en economisch haalbaar zijn</p>	<p>Waarvan akte</p> <p>Bezwaar op plan: het alternatief wordt behouden in MER</p> <p>Het PLMER omvat een kwalitatieve beoordeling van elke maatregel afzonderlijk. Een MER omvat geen beoordeling van economische impact.</p>	<p>Gemeente Borgloon, Zoersel, Deinze, Halen, Nieuwerkerken</p>
<p><u>1. Map 7 moet zo snel mogelijk in werking treden</u> Nu zit alles geblokkeerd. Landbouwers willen vooruit en willen weten waar ze aan toe zijn om zowel de huidige als toekomstige investeringen te kunnen inplannen.</p> <p><u>2. een Nulbemesting in VEN – gebieden moet uit het plan geschrapt worden</u> Deze gronden zijn toekomst gericht van geen waarde meer voor de landbouw. Deze gronden zijn aangekocht aan een huidige marktprijs en worden waardeloos. Ook op termijn niet meer bruikbaar voor de landbouw.</p> <p><u>3. er moet minder gewerkt worden met modellen</u> Men wil verschillende modellen uitwerken voor verschillende type bedrijven/gewassen/.... Maar ieder bedrijf heeft zijn specifieke grond/manier van telen/bedrijfsplanning/afzet/eisen van de klant/..... . Het is niet haalbaar om met enkele modellen de landbouw te gaan sturen.</p> <p><u>4. Geen kalenderlandbouw</u> De landbouw is weersafhankelijk (zoals dit jaar ook weer duidelijk is). Oogstdata en zaaidata opleggen is niet mogelijk in de praktijk. Landbouwers kunnen zich niet vastpinnen op data. Bv. alle gewassen voor 01/09 van het veld heeft tot gevolg dat enkel spinazie en sla op het bord komt. Aardappelen/kolen/aardbeien/wortelen/prei/hakgroenten/mais/... worden later geoogst.</p>	<p>Waarvan akte</p> <p>Bezwaar op plan – alternatief te behouden in MER</p> <p>Sowieso kunnen niet alle maatregelen gemodelleerd worden en is expert judgement nodig.</p> <p>Bezwaar op het plan</p>	<p>Gemeente Rijkevorsel</p>
<p>Gemeente Voeren maakt als opmerking bij deze terinzagelegging dat de effecten van MAP7, gebied specifiek bekeken moeten worden voor Voeren. Dit door het unieke landschap, het Landschapspark en de natuurgebieden in Voeren.</p>	<p>PLMER gebeurt op niveau Vlaanderen en hoogstens op het niveau van een afstroomzone. Er kunnen dus geen resultaten opgenomen worden op het (lokale) niveau van een specifieke gemeente.</p>	<p>Gemeente Voeren</p>

<p>De Stad Oostende heeft geen opmerkingen over hoe de diverse MER-disciplines zullen onderzocht worden.</p> <p>Er wordt gesteld dat er maatregelen zullen genomen worden om de gemiddelde nitraatconcentratie per afstroomzone in het oppervlaktewater in landbouwgebied beneden of tot de streefwaarde van 18 mg nitraat/l te brengen tegen 2027. Maar tegelijkertijd worden maatregelen ontworpen, zoals extern salderen, die deze doelstelling lijken tegen te spreken. De stelt zich hierbij dus de vraag of MAP 7 effectief zal leiden tot een verbetering van de waterkwaliteit en vraagt een verduidelijking van de impact van extern salderen op de nitraatdoelstelling van MAP 7.</p>	<p>Impact Extern Salderen op waterkwaliteit/doelstelling MAP dient onderzocht te worden in PLMER Extern Salderen.</p> <p>De stand van zaken wordt wel meegenomen in het ontwikkelingsscenario m.b.t. de PAS.</p>	<p>Gemeente Oostende</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De gemaakte afspraken van 7 maart 2023 en aangevuld met deze van 28 september 2023 tussen landbouw- milieu- en natuurorganisaties moeten gerespecteerd en verankerd worden. • De tabellen die worden gebruikt in de kennisgevingsnota bevatten veel aannames en onzekerheden . Het zal uiteindelijk moeten blijken of het haalbaar is in de praktijk. • Voor de landbouwpercelen gelegen in VEN-gebied geen 0-bemesting invoeren. 	<p>Ja, maar anderzijds moet het planMER ook werken naar een (alternatieve) maatregelen set waarmee de doelen bereikt worden.</p> <p>Waarvan akte</p> <p>Alternatief kan wel onderzocht worden (zie ook advies INBO)</p>	<p>Gemeente Zuienkerke</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Doorloop de MER-procedure en het wetgevende traject binnen de minimumtermijnen om verdere vertraging te voorkomen Om de bedrijfsvoering voor de landbouwers te garanderen is het belangrijk dat landbouwers zekerheid krijgen. Daarom verzoeken wij om de MER-procedure en het wetgevende traject zo spoedig mogelijk af te ronden, zodat landbouwers tijdig weten welke regels gelden voor het bemestingsseizoen. • Houd vast aan de afspraken tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties Het akkoord van 7 maart 2023, aangevuld op 28 september 2023, bevat maatregelen waarvoor de landbouworganisaties steun hebben gezocht bij hun leden. Deze steun is cruciaal om voldoende motivatie te waarborgen, zodat landbouwers bereid zijn de uitdagende en strengere maatregelen te implementeren. De maatregel omtrent nulbemesting in speciale beschermingszones stuit echter op aanzienlijke weerstand bij de landbouwers in Zoersel, waarvan een groot deel van hun gronden in deze gebieden ligt. De veeteeltbedrijven in Zoersel vrezen dat dit een ernstige bedreiging vormt voor hun voortbestaan. 	<p>Waarvan akte</p> <p>Ok maar indien daarmee de doelen niet zouden worden gehaald worden alternatieven bekeken</p>	<p>Gemeente Zoersel</p>

<ul style="list-style-type: none"> • De verdere procedure zo snel mogelijk te doorlopen zodat de landbouwsector snel (bij het begin van het bemestingsseizoen 2025) duidelijk weet wat de regels zijn en niet in de loop van 2025 maatregelen moeten nemen om aan de verstrenge bemestingsnormen te voldoen. • Het akkoord tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties, dat dateert van 7 maart 2023 en een aanvulling kreeg op 28 september 2023, betreft maatregelen waarvoor de landbouworganisaties draagvlak bij hun leden hebben gezocht. Draagvlak is heel belangrijk om voldoende motivatie te houden zodat landbouwers aan de slag gaan met de moeilijke en strengere maatregelen. Hier moet verder werk van worden gemaakt, wil de overheid het MAP 7 doen slagen. 	<p>Waarvan akte</p> <p>Waarvan akte</p>	<p>Gemeente Deinze</p>
<p>“Gebiedsgerichte maatregelen</p> <p><i>De LAR is nog steeds van mening dat deze ‘gebiedsgerichte’ aanpak (per afstroomgebied) niet de meest doeltreffende en al zeker niet de meest eerlijke is om de vooropgestelde doelen te behalen. Bovendien wordt in het ontwerp geen concrete uitwerking van de voorgestelde maatregelen aangeboden.</i></p> <p><i>Zo vermeldt de tekst o.m., dat “binnen het opvolgingsorgaan de discussie wordt opgestart rond het verbeteren van de kwaliteit van de meetnetten...”</i></p> <p><i>Ook het verschuiven van de staalnameperiode met 14 dagen (ifv de wijzigende klimaatomstandigheden), wijzigt niets aan het feit dat bij het vaststellen van onregelmatigheden of uitzonderlijke meetresultaten, nog steeds en willekeurig alle landbouwers binnen het betreffende afstroomgebied worden geïsoleerd.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het uitzoeken en aanpakken van de concrete oorzaak van de afwijkende meetresultaten, moet hier de eerste reflex zijn en zou een veel doeltreffender resultaat opleveren.</i> <p>Bedrijfsbenadering voor bemesting/kwalitatieve bemestingsadviesing</p> <p><i>Volgens de LAR ligt hier een taak voor de Mestbank: Momenteel profileert deze instantie zich vooral als een passieve databank. Nochtans zou die op basis van de aangeleverde en beschikbare data, hierin een coördinerende rol kunnen opnemen. De gegevens zijn voorhanden, bij analyse ervan zou kunnen vastgesteld worden wat en waar er moet worden bijgestuurd. Er zou kunnen ingespeeld</i></p>	<p>Wordt opgevolgd binnen opvolgingsorgaan; robuuste meetnetten, ...Opmerking op aanpak meetmethode</p> <p>Bezwaar op het plan</p>	<p>Gemeente Haacht</p>

<p><i>worden op een betere lokale mestverdeling maar vooral de gehele mestregelgeving zou doelgerichter en dus doeltreffender kunnen uitgewerkt worden.</i></p> <p><i>Daarentegen ontgaat onze landbouwers het nut van voorgestelde maatregelen zoals o.a. het aanpassen van mestperiodes, uniformiseren van bufferstroken e.d.</i></p> <p>Tot slot <i>Vraagt de landbouwadviesraad om bij het opmaken van regelgeving, naast de academici ook mensen te betrekken uit het beroepsleven van de betrokken doelgroepen.”</i></p>	<p>Er is inspraak via landbouworganisaties (die een eigen inspraakproces hebben via o.a. de provinciale raden), Het valt te bekijken of en hoe de landbouwers kunnen betrokken worden (via klankbordgroep, ...). Niet voor het plan-MER</p>	
<p>Het college van burgemeester en schepenen geeft het advies om in het plan-MER te onderzoeken of de maatregelen in praktijk uitvoerbaar zijn en aan te tonen of de vooropgestelde doelstellingen effectief zullen behaald worden.</p>	<p>De maatregelen in het ontwerp MAP7 is een afspraak tussen landbouw- en milieuorganisaties). Bijgevolg mag verondersteld worden dat deze uitvoerbaar zijn. In het MER worden de milieueffecten beoordeeld en worden de maatregelen beoordeeld op vlak van doelbereik.</p>	<p>Gemeente Heers</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Door klimaatverandering is nog een maaibeurt mogelijk in het late najaar. Daarom is het aangewezen om de uitrijperiode voor grasland niet in te korten. Deze nutriënten worden nog goed omgezet door het groeiende gras. Meer specifieke maatregelen aangepast aan de teelt zullen meer opleveren. • Afbouw van gebruik van kunstmest en verhoging van de norm voor het gebruik van mest dierlijke oorsprong. Dierlijke mest voegt ook organismen toe die voor een efficiënte opname van stikstof zorgen. Ook de bodem krijgt een betere structuur. Teveel kunstmest zorgt voor verschraling van de bodem 	<p>De generieke maatregel: ‘Afwijking datums omwille van weersomstandigheden’ uit het basisplan maakt het mogelijk om in te spelen op de veranderende weersomstandigheden in het late najaar en de uitrijperiode aan te passen.</p> <p>Effecten worden kwalitatief beoordeeld in het MER</p>	<p>Gemeente Galmaarden</p>

Inspraak particulieren:

Inspraak	Antwoord	organisatie
----------	----------	-------------

<p>In de kennisgevingsnota wordt een ruim overzicht gegeven van de relevante wetgeving en beleidsplannen die van belang zijn bij de opmaak van de milieubeoordeling. Het Besluit van de Vlaamse Regering over de beoordeling van schade aan de natuur in het Vlaams Ecologisch Netwerk (hierna “VEN-besluit”) is echter niet in dit overzicht opgenomen. Hoewel artikel 26 bis van het Natuurdecreet niet expliciet voorschrijft dat de zogenaamde verscherpte natuurtoets ook dient te worden uitgevoerd in het geval van een plan of een programma beoogt het MER blijkens de kennisgeving ook een beoordeling ten aanzien van de gebieden van het VEN. Aangezien het “VEN”-besluit enkele verduidelijkingen bevat met betrekking tot de beoordeling ten aanzien van de gebieden van het VEN , lijkt ook het VEN-besluit toch als relevante regelgeving opgenomen te moeten worden in het overzicht van relevante wetgeving en beleidsplannen en moet hiermee rekening worden gehouden.</p>	<p>Dit is opgenomen onder bespreking van natuurdecreet.</p>	<p>Landbouworganisaties</p>
<p>Dat ook in de buurlanden mogelijke effecten van de nitraten en fosfaten uit agrarische Vlaamse bronnen kunnen bestaan en dat deze moeten worden meegenomen in de beoordeling en vervolgens beperkt worden via het plan. Voornamelijk de kustwateren kwamen daarbij in beeld. De MER moet ook hieromtrent een inschatting maken opdat de beleidsmakers eruit kunnen afleiden of ook op deze mogelijke gelinkte problematiek een positief en dus milderend effect zal optreden, in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie en de Kaderrichtlijn Water.</p>	<p>Wordt beoordeeld bij de toetsing aan de stroomgebiedbeheerplannen en in de § grensoverschrijdende effecten. Kaderrichtlijn Mariene strategie werd aangevuld in tabel juridisch en beleidsmatig.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Timing Het traject om tot het zevende mestactieplan te geraken, sleept al zeer lang aan. Het oorspronkelijke akkoord tussen de landbouw- en milieuorganisaties over MAP 7 dateert al van maart 2023. Door deze bijkomende stap in de procedure naar aanleiding van het landbouwakkoord zullen – rekening houdend met de minimale termijnen van de verschillende stappen die nog doorlopen moeten worden - nieuwe maatregelen ter bevordering van de waterkwaliteit nog zeker tot 2025 op zich laten wachten. Daarmee blijven ook maatregelen uit het MAP7 akkoord die bioboeren perspectief geven, tot op vandaag dode letter. Om onze landbouwers zo snel mogelijk, en zeker voor de start van het nieuwe bemestingsseizoen, duidelijkheid te geven, vragen we om de minimale termijnen te hanteren voor het doorlopen van de MER-procedure.</p>	<p>Waarvan akte</p>	<p>BioForum, Landbouworganisaties</p>
<p>Impact op biolandbouw als toetssteen In tegenstelling tot de vorige kennisgeving wordt de realisatie van het strategisch plan bio terecht meegenomen bij de af te toetsen beleidsplannen (generieke randvoorwaarde) in dit MER. Om de doelstellingen van het strategisch plan bio niet in het gedrang te brengen, vragen we om er over te waken dat de onderzochte</p>	<p>economische impact wordt niet meegenomen in het MER. Er is wel een alternatief meegenomen dat meer inzetten op landbouwsystemen zoals biolandbouw omvat.</p>	<p>BioForum, BelFertil</p>

maatregelen in het MER een verdere groei van biologische landbouw niet fnuiken. Uitgaande van de mogelijke bijdrage van biologische landbouw aan het oplossen van het bredere stikstofprobleem, moet in tegendeel onderzocht worden in hoeverre voorgestelde maatregelen faciliterend zijn voor biologische landbouw en bij uitbreiding voor een goede agrarische praktijk. Daarom vragen we bij het uitwerken van bijkomende maatregelen een “biotoets”. Bijvoorbeeld:

- Specifiek wensen we te drukken op het belang van de waardering van een holistische aanpak. We moeten vermijden dat een te verkokerde aanpak van de mestproblematiek, holistische oplossingen zoals biolandbouw tegenwerkt of onmogelijk maakt. Biologische landbouw werkt grondgebonden en wil via een systeem/bedrijfsgerichte aanpak de verschillende milieu-uitdagingen het hoofd bieden. Het halen van een goede waterkwaliteit, kan immers niet los kan gezien worden van de noodzaak aan vooruitgang op andere klimaat-, milieu- en natuurparameters. We vragen dan ook om bij het evalueren van (bijkomende) maatregelen oog te hebben voor de aanpak van de verschillende milieu-uitdagingen en de mogelijke trade-offs (zie ook verder ivm bodem). We stellen vast dat de perceelsgerichte aanpak in MAP7 in grote mate voorbijgaat aan deze bedrijfsgerichte en holistische benadering.

- Beperkingen van nitraatresidu als parameter: Het nitraatresidu is een belangrijke (evaluatie)parameter in het mestbeleid, en komt ook naar voor in het kader van mogelijke bijkomende maatregelen in het MER. Bemesting is een complex verhaal met veel interacties. Dit complexe verhaal vatten in één parameter is bijzonder moeilijk. Zoals ook blijkt uit de resultaten van de bedrijfsevaluatie van het proefbedrijf biologische landbouw van Inagro, is de nitraatuitspoeling bij eenzelfde bemesting over de jaren – afhankelijk van de klimatologische omstandigheden – zeer variabel. Als landbouwer heb je met andere woorden niet steeds in de hand wat de nitraatresiduuwaarde zal zijn, ondanks doordachte bemestingspraktijken . Het nitraatresidu op een perceel is bijgevolg niet altijd één op één gelinkt aan bemesting, er spelen ook heel wat andere factoren zoals N-opname patroon van de gewassen, gewasresten, bodembewerking (oa ifv niet-chemisch onkruidbeheer, inzaai groenbemester of graan), ... Daarnaast is er een sterke impact van het klimaat (seizoenale variaties) – waarbij een landbouwer niet steeds kan anticiperen op (onvoorziene) droge weersomstandigheden. Ook is er interactie met andere bodemparameters, zoals het gehalte aan koolstof in de bodem. Recent onderzoek leert dat een hoger koolstofgehalte kan leiden tot een hogere nitraatuitspoeling, waardoor landbouwers ongewild afgestraft worden als ze aan koolstofopbouw doen. Hierbij dreigt voor (bio)landbouwers, die bewust werken aan koolstofopbouw in de

Holistische benadering:

- Maatregelen worden minstens kwalitatief beoordeeld per discipline.

Nitraatresidu: onderzoek %OC – effect op Nresidu

Dit is vermeld in het plan :

- er wordt een werkwijze uitgewerkt om het organisch koolstofgehalte in rekening te brengen bij het nitraatresidu

<p>bodem, een trade-off. Ook bij de nieuw voorgestelde staalnamemethode voor het nitraatresidu blijft er een grote statistische onzekerheid doordat (ifv haalbaarheid) slechts een steekproefsgewijs aantal percelen wordt bemonsterd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voorbije decennia zien we een ongeziene <u>schaalvergroting en industrialisatie</u> van de landbouw in Vlaanderen. Daarbij staat het familiale landbouwmodel zwaar onder druk, letterlijk en figuurlijk. De toenemende regeldruk weegt zwaar op mentaal welzijn en ondernemerschap, zeker bij individuele boeren(families). We vragen dat in de uitwerking van het MER voor MAP7 de regeldruk en de haalbaarheid van maatregelen voor boeren(families) ook wordt meegenomen als toetssteen. De ervaring is dat naarmate bedrijven groter en industriëler worden, de transitie naar agro-ecologisch en biologisch landbouwmodel moeilijker wordt. • Heel wat voorgestelde maatregelen, zoals een afbouw van de veestapel, of een extensivering van het teeltplan over Vlaanderen, kunnen op macro-schaal een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van het nitraatprobleem. We vragen echter om bij het uitwerken en evalueren van dergelijke maatregelen, voldoende te diversifiëren. Maatregelen moeten daarbij ook afgetoetst worden aan de realiteit van individuele bedrijven. In het bijzonder vragen we daarbij rekening te houden met volgende aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> o Het beleid zoals het vandaag is vormgegeven, is geschreven op maat van grootschalige bedrijven. Heel wat biologische bedrijven zijn echter kleinschalige/gediversifieerde bedrijven. Regelgeving en monitoring moet ook op hun realiteit afgestemd worden en ook voor hen werkbaar en haalbaar zijn. o Biologische bedrijven werken grondgebonden. Dit moet bij de uitwerking van beleid meer gewaardeerd worden. Een lineaire afroming van NER, waar geen rekening wordt gehouden met de al dan niet-grondgebondenheid van een bedrijf, straft ook bedrijven af die werken in evenwicht met de milieugebruiksruimte. • Om de milieuproblematiek ten gronde aan te pakken, is er nood aan maatregelen die brongericht zijn. Daarbij moet er echter over gewaakt worden dat deze ook agronomisch haalbaar zijn, zoniet dreigen we onszelf afhankelijk te maken van twijfelachtige end-of-pipe technieken die voorbij gaan aan de grond van het probleem. 	<p>Kwalitatief wordt er een beoordeling gegeven aan aanpassing landbouwpraktijken binnen discipline mens.</p> <p>Het is niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. De maatregelen van het plan zijn enerzijds generiek doch er zijn maatregelen specifiek voor bv. biobedrijven/grondgebonden bedrijven.</p> <p>Afoming van slapende NER-D is een gevolg van stikstofdecreet en geen MAP7 maatregel.</p> <p>Vraag naar maatregelen aan de bron : voorstel wordt niet concreet verduidelijkt.</p>	
<p><u>Impact van aparte maatregelen becijferen</u></p> <p>Om een goed zicht te hebben op de effectiviteit van de verschillende individuele maatregelen, moet (ook) beoordeeld worden in hoeverre een bepaalde maatregel afzonderlijk bijdraagt aan het halen van de doelstelling. Door enkel scenario's met pakketten van maatregelen door te rekenen en evalueren kan de effectiviteit van het voorgestelde beleid niet fijnmazig genoeg worden beoordeeld.</p>	<p>Maatregelen die met NEMO kunnen begroot worden gebeuren via NEMO. Andere maatregelen worden beoordeeld (via o.a. expert judgement) in hoeverre ze bijkomende effecten hebben t.o.v. het scenario (set van maatregelen) dat is doorgerekend met NEMO.</p>	<p>BioForum</p>

	Het effect van afzonderlijke maatregelen is niet eenvoudig door te rekenen.	
<p><u>Bijkomende maatregelen</u></p> <p>Bij het formuleren van bijkomende maatregelen vinden we het cruciaal om voldoende gebiedsgericht te werk te gaan. Een doorstart van de maatregelen zoals overeengekomen in MAP7, met onder andere een sterkere inzet op begeleiding van de landbouwers, moeten daarbij een kans krijgen. De evaluatie op basis van NEMO leert dat er voornamelijk maatregelen nodig zijn in gebiedstype 3 (en in mindere mate ook in gebiedstype 2). We zijn dan ook vragende partij om bijkomende instrumenten zo gericht mogelijk in te zetten in probleemgebieden. Daarbij zijn we ervan overtuigd dat biologische en meer grondgebonden landbouw een deel van de oplossing kan bieden om ook in deze gebieden te komen tot een betere waterkwaliteit.</p>	Op basis van een analyse van de afstroomzones waar de doelstelling nog niet bereikt wordt, worden bijkomende maatregelen/alternatieven voorgesteld.	BioForum
<p>Vooreerst merken we op dat bij de beschrijving van het proces, geen melding wordt gemaakt van het tweede principiële akkoord tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties m.b.t. een auto-executief pakket voor het behalen van de doelen van MAP 7 van 28 september 2023? 2024 dat geldt als addendum aan het eerste principiële akkoord. Dit tweede principiële akkoord is een belangrijke aanvulling aan het eerste principiële akkoord en is er gekomen omdat uit de eerste doorrekening van het akkoord via de NEMO rekentool (ook "run 1" genoemd) bleek dat de doelafstand niet voldoende overbrugd werd in gebiedstype 2 en 3. De landbouw-, milieu- en natuurorganisaties geven in dit principiële akkoord aan dat de effectiviteit met grote zekerheid bepalen niet eenvoudig is, niet op basis van een model, en ook niet op basis van expertenkennis.</p> <p>Daarom werd onder de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties afgesproken dat enkel de concrete resultaten op het terrein een antwoord kunnen bieden. Er werd een pakket van auto-executieve maatregelen afgesproken die automatisch in werking zullen treden als de opgelegde doelstellingen niet gehaald worden, op basis van een evaluatie van de waterkwaliteit van 2 winterjaren waarin de MAP 7 maatregelen hebben doorgewerkt. Bij het opstellen van dit principiële akkoord gingen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties nog uit van het in werking gaan van MAP 7 op 1 januari 2024. Aangezien dit nu op 1 januari 2025 ligt, schuift deze evaluatie ook achteruit. Dit <u>tweede principiële akkoord</u> maakt integraal deel uit van het principiële akkoord tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties. Het wordt bij het proces dan ook best</p>	Oplijsting wordt aangevuld met 'principe' dat een bijkomend pakket maatregelen in werking zal treden indien blijkt dat doelen niet worden gehaald.	Landbouworganisaties

expliciet vermeld en we vragen dan ook uitdrukkelijk dat ook met dit akkoord rekening wordt gehouden bij het opstellen van de MER en bij het verdere wetgevende traject. Er wordt correct verwezen naar akkoord tussen de Vlaamse Regering en een aantal landbouworganisaties van 15 februari 2024 waarin werd opgenomen dat in het VEN via ontwerp MAP 7 geen bijkomende nulbemesting ingevoerd wordt op percelen waarop de huidige nulbemestingsregeling niet van toepassing is.

Onder hoofdstuk 2.4 van de kennisgevingsnota worden de maatregelen beschreven van waaruit de MER vertrekt, benoemt als het 'basispakket MAP 7', gebaseerd op het principiële akkoord van de landbouw- en milieuorganisaties. Gezien bovenstaande opmerkingen gaan we ervan uit dat dit binnen dit principiële akkoord ook het addendum van 28 september 2023 wordt verstaan en hiermee dus ook rekening wordt gehouden.

Er zijn tussen de kennisgevingsnota van 25 mei 2023 en deze nieuwe kennisgevingsnota van 27 juni 2024 heel wat nieuwe ontwikkelingen geweest en het is dus logisch dat deze nieuwe kennisgevingsnota hiermee rekening houdt.

We merken echter op dat voor de **bufferstroken** een belangrijke duiding ontbreekt, namelijk in hoofdstuk 2.4.1 "effectievere en uniforme bufferstroken" (pagina 13), met name dat de breedte van de bufferstrook varieert van 3 m tot 5 m, afhankelijk van het gewas, het gebiedstype en de eventuele ligging in natuurgebied. Dit stuk is weggevalen. Verder moet het ook duidelijk zijn dat waar er in de huidige regelgeving bredere breedtes gelden voor de bemestingsvrije strook, die breedtes behouden blijven, enkel en alleen voor de bemestingsvrije strook. De bufferstrook (bemestingsvrij, pesticidenvrij, buffergewas) blijft maximaal 3 of 5 meter.

Daarnaast verwijzen de landbouworganisaties naar de geformuleerde doelstelling in het akkoord tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties (hieronder weergegeven), waarbij rekening moet gehouden worden met de afgesproken timing, zoals voorzien binnen de bepalingen van de richtlijn. Dit betekent dat als er eventueel een uitstel komt voor een bepaalde richtlijn, dit ook mee moet genomen worden. Er kan daarom voor de Kaderrichtlijn Water niet zonder meer naar 2027 als absolute einddatum worden verwezen.

Een correcte bepaling van cijfers op basis van wetenschappelijke studies moet altijd het uitgangspunt zijn. Zo wordt voor de correcte bepaling van de mestproductie (hoofdstuk 2.4.1) ook verwezen naar wetenschappelijk onderzoek van het ILVO.

Hierbij merken we op dat het wetenschappelijke onderzoek wel altijd vanuit vergelijkbare aannames moet vertrekken om toegepast te kunnen worden in Vlaanderen. De studie van het ILVO die gebruikt wordt om een hoger uitscheidingscijfer te verantwoorden, had niet als direct doel om correcte

Correct. Er was in de beknopte omschrijving van de maatregelen in de kennisgeving een zin niet opgenomen.

In VI. Regeerakkoord is sprake van een doelfasering voor NR en KRW

<p><u>uitscheidingscijfers te bepalen</u>. Voor melkvee is een hoger uitscheidingscijfer aanvaardbaar, gelet op de hogere productie die gerealiseerd wordt. Voor vleesvee zijn de aannames echter twijfelachtig. Hier vragen we eerst extra onderzoek zodat de cijfers correct wetenschappelijk kunnen bepaald worden.</p>		
<p>Dat de weersomstandigheden een enorm effect hebben op het veldwerk van de landbouwer is uiteraard geweten. Vaste data in de mestwetgeving zijn contraproductief. Dit veroorzaakt <u>kalenderlandbouw</u>. De landbouwer wordt gedwongen om op het verkeerde moment een veldwerkzaamheid uit te voeren waardoor de milieueffecten negatief zijn (vb. extra bodemcompactie veroorzaken). Dit werd door de Vlaamse Regering erkend en in het landbouwakkoord van 15 februari 2024 werd beslist om in functie van de weersomstandigheden met de in mestregelgeving voorziene data te <u>schuiven tot maximaal 14 dagen</u> (naar voren of naar achteren), op advies van ILVO, B3W en de Mestbank. Ze paragraaf staat echter opgenomen bij de alternatieven maar maakt geen onderdeel uit van het alternatief. Dit hoort bij de maatregelen die altijd moeten opgenomen worden.</p>	<p>De relevante bepalingen uit het Landbouwakkoord (15.02.2024) worden als onderdeel van het basisplan beschouwd.</p>	<p>Landbouworganisaties</p>
<p>We merken nog op dat pagina 47 staat dat de broeikasgasuitstoot van de landbouwsector gestegen is door een verhoogd energieverbruik en door de stijging van de veestapel. Dit is echter niet correct want de veestapel is niet gestegen maar het is de onderlinge verdeling tussen de diersoorten die is veranderd.</p>	<p>Wordt aangepast</p>	<p>Landbouworganisaties</p>
<p>Op pagina 53 wordt aangegeven dat er een passende beoordeling moet gebeuren omdat er maatregelen zullen ingevoerd worden t.h.v. speciale beschermingszones (vogel- en habitatrichtlijngebied). Het is onduidelijk waarom er verwezen wordt naar vogelrichtlijngebied want er is geen maatregel die voorgesteld wordt ten aanzien van dit gebied.</p>	<p>Verschillende maatregelen zijn relevant over heel Vlaanderen, dus ook in vogelrichtlijngebied.</p>	<p>Landbouworganisaties</p>
<p>Boerenbond, Groene Kring, ABS en Jong ABS vragen om in de MER uit te gaan van de alle afspraken, de afgesproken maatregelen en het plan, namelijk als basis de versie die verstuurd werd naar de Europese Commissie als antwoord op de ingebrekestelling in het kader van de Nitraatrichtlijn, die aan de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties werd bezorgd op datum van 13 april 2023 en waarin in die mail ook aangekondigd werd dat dit ontwerp van MAP7 aan de MER-deskundigen wordt bezorgd voor de opmaak van het MER, daarbovenop de extra afspraken tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties van 28 september 2023 m.b.t. een auto-executief pakket voor het behalen van de doelen van MAP 7 <u>en daarbovenop het Maatregelenpakket Landbouw van 15 februari 2024</u> dat afgesproken werd tussen enkele landbouworganisaties en de Vlaamse Regering. De goedgekeurde verslagen (met inbegrip van alle opmerkingen op het verslag) van de gehouden</p>	<p>De relevante bepalingen uit het Landbouwakkoord (15.02.2024) worden als onderdeel van het basisplan beschouwd.</p>	<p>Landbouworganisaties</p>

Opvolgingsorganen kunnen uiteraard mee in rekening worden gehouden, als er over het betreffende punt een consensus was.		
Boerenbond, Groene Kring, ABS en Jong ABS vragen om in de MER enkel die alternatieven te onderzoeken die kansrijk, realistisch en redelijk zijn. Deze alternatieven moeten steeds worden geformuleerd in de geest van het akkoord afspraken tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties van 13 april 2023 en 28 september 2023 en het Maatregelenpakket van 15 februari 2024. Bij het uitwerken van de alternatieven moet rekening worden gehouden met de technische, praktische en ook economische haalbaarheid en moeten bovendien kunnen rekenen op een voldoende maatschappelijk draagvlak. Het alternatief dat hieraan voldoet is reeds in het akkoord tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties vervat, namelijk het addendum van 28 september 2023, en dit moet dan ook in de MER procedure worden meegenomen.	Er is sowieso ook vraag naar onderzoek van bepaalde alternatieven vanuit andere adviezen en inspraak. Enkel alternatieven die globaal beschouwd/op niveau Vlaanderen niet haalbaar geacht worden, worden beschouwd als niet redelijk. Er wordt niet gekeken naar haalbaarheid op het niveau van een specifiek bedrijf.	Landbouworganisaties
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om in de effectenbeoordeling van het plan-MER <u>rekening te houden met de beperkingen van NEMO</u> . Er moet een goede afweging gemaakt worden tussen de resultaten van de kwantitatieve beoordeling die maar voor een deel van de maatregelen kan uitgevoerd worden en de kwalitatieve beoordeling voor alle maatregelen uit MAP 7.	Ok	Landbouworganisaties
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om bij de kwantitatieve beoordeling voor grondwater rekening te houden met het gegeven dat er <u>modelmatige onzekerheden</u> zijn. Daarnaast moeten ook de langere termijneffecten van maatregelen in rekening worden gebracht.	Ok	Landbouworganisaties
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om bij de beoordeling rekening te houden met alle effecten , ook de indirecte en niet opgenomen kunnen worden in het model.	Indirecte effecten worden niet meegenomen. Maatregelen (en effecten) die niet worden bekeken in het model, worden kwalitatief beoordeeld.	Landbouworganisaties
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om bij de beoordeling rekening te houden met alle actoren die een invloed hebben op de waterkwaliteit inzake nitraten en fosfaten.	Het MAP-meetnet is specifiek uitgebouwd voor monitoring van de waterkwaliteit i.f.v. landbouwactiviteiten (bemesting). In de referentiesituatie in het MER zal wel inzicht gegeven worden in de input vanuit verschillende bronnen. De toetsing van de doelstellingen gebeurt o.b.v. het aandeel dat landbouw in deze doelstelling heeft.	Landbouworganisaties
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om de meest recente gegevens te gebruiken.	Er wordt voor de referentiesituatie gebruik gemaakt van representatieve jaren.	Landbouworganisaties, BBL & Natuurpunt

	Concreet wordt daarom 2021 als referentiejaar gehanteerd.	
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om de passende beoordeling op te maken volgens de methodiek zoals verwacht wordt van een passende beoordeling bij een algemeen plan. Kwantitatieve beoordelingen van een aantal casegebieden mogen niet veralgemeend worden naar een globale passende beoordeling.	De globale beoordeling gebeurt niet o.b.v. de casegebieden.	Landbouworganisaties
Boerenbond, ABS, Groene Kring en Jong ABS vragen om bij de beoordeling van de impact op de VEN-gebieden er rekening mee te houden dat voor de beoordeling van het VEN moet uitgegaan worden van de actuele natuurwaarden die in deze gebieden aanwezig zijn en bovendien goed voor ogen te houden dat er voor deze gebieden geen welbepaalde doelstellingen vooropgesteld zijn.	Ok	Landbouworganisaties
<p>Ammoniak reducerende maatregelen</p> <p>Onderzoek naar ammoniakemissiereducerende maatregelen voor de mestverwerkingssector moet niet enkel de emissiefactor, maar ook de praktische haalbaarheid aftoetsen. Deze maatregelen moeten <u>praktisch werkbaar en economisch leefbaar</u> zijn. Men kan het volgende meenemen tijdens onderzoek naar maatregelen: gebruik van luchtwassers, biobed, en voorschakelen van een ammoniakstripper of omgekeerde osmose installatie voor een conventionele mestverwerkingsinstallatie. Stroomlijn dit onderzoek met deadlines vermeldt in het Stikstofdecreet afdeling 3, artikel 15. Voorzie namelijk een <u>overgangperiode van één jaar</u> voor de sector <u>om deze maatregelen, eens ze gekend zijn, te implementeren</u>. Idem voor opvolging van de Vlaamse regering in het Stikstofdecreet afdeling 3, artikel 16</p>	<p>Economische effecten behoren niet tot een MER.</p> <p>Dit zijn suggesties voor uitvoering van het plan</p>	VCM (Vlaams coördinatiecentrum Mestverwerking)
<p>Mestopslag</p> <p>Er is reeds een probleem van onvoldoende mestopslag tijdens de wintermaanden. Bepaalde generieke maatregelen vermeldt in plan-MER MAP7 zullen zorgen voor nog meer nood aan mestopslag: duurzaam bemesten volgens het 6J principe, invoeren van aangepaste bufferstroken langs VHA-waterlopen, en inkorten van uitrijperiode voor bepaalde teelten. De <u>mestverwerkingssector moet praktisch, juridisch, en financieel ondersteund worden</u> bij de onvermijdelijke uitbreiding van mestopslag om aan deze maatregelen te voldoen.</p> <p><i>2.1. Juridisch</i></p> <p>Er kan onderzocht worden hoe de vergunningsverlening voor externe mestopslagen kan verder gaan in het kader van het stikstofdecreet en zijn aanduiding van emissiefactoren voor externe mestopslag. Er kan een lijst opgesteld worden van toegelaten mestopslag en eventueel voorzien van een versimpeld vergunningsverlening traject voor het plaatsen van een mestopslag.</p>	<p>De mestopslagcapaciteit moet minstens voldoende zijn om de mest te kunnen opslaan tot het moment waarop deze verder kan worden be- en/of verwerkt of op het land kan worden gebracht, hierbij rekening houdend met o.m. de wettelijke bepalingen en de goede landbouwpraktijken (berijdbaarheid grond, gewasbehoefte, tijdstip bemesting ifv gewas, ...).</p> <p>Suggesties niet relevant voor het planMER maar voor beleid. Dit kan verder bekeken worden in het opvolgingsorgaan</p>	VCM (Vlaams coördinatiecentrum Mestverwerking)

<p>2.2. Financieel Uitbreiden van mestopslagcapaciteit vraagt een economische inspanning van de landbouw- en mestverwerkingssector. Volgens het Mestdecreet artikel 4, §1, 1° wordt de Vlaamse Landmaatschappij belast met onder andere: <i>d) het stimuleren van de vraag naar een ecologisch verantwoord gebruik van meststoffen. De Vlaamse Landmaatschappij kan hiertoe, evenals voor de ontwikkeling van bijkomende infrastructuur voor mestopslag en voor het stimuleren van het gebruik van online-informaticatoepassingen in het kader van het mestinternetloket, overeenkomstig de Europese regels inzake staatsteun, toelagen verlenen onder meer aan landbouwers en mestvoerders;</i> De Vlaamse Landmaatschappij of andere overheidsinstanties kunnen deze sectoren financieel ondersteunen via een subsidieprogramma voor mestopslag.</p>		
<p>_Uitrijregeling De uitrijperiodes worden aangepast volgens gewassenteelt, maar dit moet ook gekoppeld worden aan klimatologische verschijnselen. Vaste data voor het uitrijden van mest hebben in 2024 voor problemen gezorgd. Tijdens het ManuREsource 2024 congres werd een lezing gegeven over onderzoek naar de effectiviteit van een flexibelere aanpak voor bemestingsperiodes in Italië. Een <u>modelmatig systeem baseert zich op bodem en water status gebruikmakend van meteorologische data</u> rekening houdend met het bodemtype om het optimale moment voor bemesting te voorspellen. Deze studie versterkt het '6J principe' en bewijst dat een flexibelere aanpak duurzaam en effectiever kan zijn dan een afgebakende uitrijregeling om de lucht- en waterkwaliteit te beschermen. Men kan onderzoeken hoe een gelijkaardig systeem de water- en bodemkwaliteit in Vlaanderen kan verbeteren. Dit Engelstalig document werd vertaald en toegevoegd in de bijlagen (Precisielandbouwbenadering voor het beheer van winterblokkades van meststortplaatsen NL). Met de moeilijke omstandigheden voor het uitvoeren van teelttechnische veldwerkzaamheden van dit seizoen in het achterhoofd en op basis van eerdere negatieve ervaringen met kalenderlandbouw, is het aangewezen om de uitrijperiode vast te leggen op basis van wetenschappelijk advies in functie van de weersomstandigheden.</p>	<p>De suggestie voor het gebruik van een modelmatig systeem wordt ondervangen door de maatregel '14 dagen schuiven' . Deze wordt beoordeeld in het planMER.</p>	<p>VCM (Vlaams coördinatiecentrum Mestverwerking), BelFertil</p>
<p>Maatregel uitrijden kunstmest</p>		<p>BelFertil</p>

<p>Kunstmest omvat een brede waaier van producten met diverse samenstellingen en eigenschappen. Daar wordt in de tekst weinig rekening mee gehouden.</p> <p>Het is aangewezen om het <u>driftreductie percentage voor toepassing van vloeibare kunstmest af te stemmen op de Vlaamse IPM-maatregelen</u> (momenteel minimum 75 % driftreducerende technieken verplicht bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in open lucht met spuittoestellen → evolueert naar 90 % driftreducerende technieken tegen 2026) en ook op de federale wetgeving.</p>	<p>Niet voor planMER – kan worden beken i.k.v. uitwerking wetgeving.</p>	
<p>Staalnameprotocol</p> <p>De staalnameprotocol met zijn <u>foutmarges</u> voor <u>mestsamenstelling</u> dient opgesteld te worden op basis van <u>praktijkmetingen bij verschillende installaties</u>. Er moeten realistische foutmarges worden vastgesteld om te voorkomen dat installaties boetes krijgen als hun standaardwaarden de foutmarges overschrijden, zonder dat er fouten zijn gemaakt bij de installatie. De vermelde innovatieve technieken om deze metingen uit te voeren, moeten voldoende betrouwbaar en ondersteund zijn door wetenschappelijk data.</p>	<p>Niet voor planMER – kan worden bekeken i.k.v. uitwerking wetgeving</p>	<p>VCM (Vlaams coördinatiecentrum Mestverwerking)</p>
<p>Mestverwerkingsplicht</p> <p>Een van de generieke maatregelen bestaat eruit de mestverwerkingsplicht te herzien, waarbij de basisplicht wegvalt voor biologische teelten en grondgebonden teelten. VCM vraagt meer duiding bij waarom deze beslissing werd meegenomen in plan-MER.</p>	<p>Dit is een onderdeel van het ontwerp MAP7 (akkoord landbouw-milieuorganisaties).</p> <p><i>Voor biologische landbouwbedrijven en bedrijven met grondgebondenheid op bedrijfsniveau valt de basismestverwerkingsplicht weg met ingang van MAP 7. Voor de andere bedrijven zal het herbekeken worden in het opvolgingsorgaan. In het opvolgingsorgaan wordt de basismestverwerkingsplicht en de maximale mestgebruiksruimte en de link tussen beide opgevolgd.</i></p>	<p>VCM (Vlaams coördinatiecentrum Mestverwerking)</p>
<p>Momenteel dient het opbrengen van ureumhoudende kunstmest te gebeuren via directe inwerking na het spreiden, via injectie of door gebruik te maken van ureaseremmers (crf. Artikel 22 van het Mestdecreet en Artikel 71 van het Decreet over de PAS).</p> <p>Het principe van emissiearme aanwending van ureumhoudende kunstmest is goed en steunen we grotendeels. Het is al een hele poos gekend dat ammoniakemissies van bepaalde types kunstmest potentieel hoog zijn en dat toevoeging van bepaalde stoffen (bv. <i>de zogenaamde “urease- remmers”</i>) dit probleem grotendeels oplossen (<i>tot 70% bij gekorrelde ureum en tot 40 % bij vloeibare vormen (UAN)</i>). BELFertil heeft al in 2019 in het kader van het Vlaamse luchtbeleidsplan daar over gecommuniceerd om dit gestructureerd en waar zinvol in te voeren met respect voor de Europese</p>	<p>Dit is een maatregel uit Stikstofdecreet en geen MAP7maatregel.</p> <p>Deze is dus niet relevant voor het planMER. Het overleg en besluitvorming hierover is lopende.</p>	<p>BelFertil</p>

productnormenwetgeving (*Europese Bemestingsproducten Verordening 2019/1009* (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj?locale=nl>)).

- Knelpunt huidige voorstel:
 - Wijkt af van het EU-productnormenbeleid;
 - Geldt voor alle ureum-houdende producten zonder rekening te houden met het nut van deze maatregel voor zo'n algemene toepassing;
 - Is niet technologie-neutraal.
- Voorstellen
 - De veralgemening tot alle ureum-houdende producten: De Europese bemestingsproducten verordening geeft daar een duidelijk kader: ureum-houdende producten met 50% stikstof afkomstig van ureum (in de praktijk gekorrelde ureum (46% N & 100% N afkomstig van ureum) en Urean (Ureum AmmoniumNitraat, 30 % N waarvan 50%+ afkomstig van ureum)). Dat zijn de producten met relevant emissie-reducerend potentieel en met bewezen effecten van ureaseremmers. Voor sommige vloeibare oplossingen (met name UAN) die met spuittoestellen verdeeld worden, zijn commerciële vloeibare urease-remmers beschikbaar die aan de tankmix vlak voor toepassing kunnen toegevoegd worden. Ureum kan gecoat worden. Voor beide types product bestaat dus een adequate oplossing. Om in lijn te zijn met de EU-wetgeving, en toch het beoogde effect te bereiken, zou het wenselijk zijn om de huidige wettekst aan te passen in de zin van:
 - "Ureumhoudende kunstmest vanaf een totaal stikstofgehalte (bv 25 %) waarvan 50% of meer stikstof afkomstig van ureum wordt als volgt opgebracht: ..."
 - Diverse bladvoedingen en ook diverse complexe producten bevatten een zeker percentage ureum voor een verbeterde werking. Geen van de drie opgenomen opbrengingsmethoden zijn relevant voor dit soort producten. De hierboven aangehaalde wijziging lost dit probleem op.
 - Om technologie-neutraal te blijven zou toepassing van andere technieken toegelaten moeten worden. Ook hier geeft de EU Bemestingsproducten Verordening een kader: Europa legt op dat er

<p>een bewezen effect moet zijn van minstens 20% volgens een bepaald testprotocol en die producten mogen vervolgens ook niet zomaar op de markt komen (<i>conformiteitsanalyse, etiketteringsverplichtingen, ...</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ “... 3° door bij de opbrenging ervan gebruik te maken van ureaseremmers <i>of technologie met equivalent reductiepotentieel van minimum 20%...</i> “ <ul style="list-style-type: none"> • Transport van stikstof in de lucht stopt niet aan de grens. Een aanpak die spoort met de EU Bemestingsproducten Verordening heeft meer kans om breder geïmplementeerd te worden zoals in nitraatgevoelige zones én verstoort ook de intra-communautaire handel niet. Bovendien geeft het de beste garantie dat innovaties ook beschikbaar zijn voor de Vlaamse landbouwer. • Overleg: concrete aanpassing van art. 22 van het Mestdecreet zou best verlopen in samenspraak met experts van de minerale meststoffensector zodat de doelstelling behouden blijft op basis van relevante maatregelen. 		
<p>Inzake de maatregel rond begeleiding landbouwers De toeleveringsketen van minerale meststoffen en biostimulanten is al jaren actief op dit vlak en kan hier zeker toe bijdragen. Een belangrijk aspect op dit vlak is voldoende aandacht schenken aan praktijkgericht nutriëntenbeheer tijdens de onderwijsopleidingen (secundaire tuin- en landbouwopleidingen, en agrarische professionele bachelor- en masteropleidingen).</p>	Suggestie voor initiatiefnemer	BelFertil
<p>Inzake de maatregel m.b.t. kunstmestregistratie Het kunstmestregister zoals nu vooropgesteld in het Mestdecreet en VLAREME schiet zijn doel voorbij. Een register op zich lost ook de problematiek van eventueel onoordeelkundig gebruik in de praktijk niet op. Kunstmestproducten zijn bovendien voor meer dan 90% geharmoniseerde bemestingsproducten die vrij mogen circuleren in de Europese markt en in de Belgische economische ruimte. Bijkomend is Vlaanderen met zijn logistieke capaciteit en sterke chemische cluster een internationale hub van handel, trading en productie. Wij zijn van mening dat een herwerking van het huidige registratiemodel noodzakelijk is om tot een werkzaam en nuttig beleidsondersteunend instrument te komen. Een dergelijke aanpak kan best</p>	Suggestie voor uitvoering plan. In de loop van MAP 7 zal het digitale kunstmestregister verder worden geëvalueerd en verbeterd om de gebruiksvriendelijkheid te verhogen en de correctheid van de data te garanderen, in samenspraak met de gebruikers.	BelFertil

<p>samen met de sector uitgewerkt worden zodat er opnieuw een breed draagvlak voor ontstaat, dat bovendien dubbele registraties bij andere overheden vermijdt.</p>		
<p>Inzake alternatief inzetten op biologische landbouw Wat betreft fosfor is het belangrijk om ook rekening te houden met bestaande derogaties voor teeltsystemen en te berekenen of bij opschaling van het areaal deze derogaties nog wenselijk zijn in het kader van waterkwaliteit.</p>	<p>de effecten van biologische landbouw inzake fosfor en het gebruik van derogatie werden besproken in het MER</p>	<p>BelFertil</p>
<p>Tot slot vermelden we hier ook onze opmerkingen van bij de vorige publieke inspraakperiode die nog niet ten gronde zijn meegenomen in het huidige plan-MER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Methodologie Koolstof: Opgepast met vergelijkingen. Info over koolstof in bodem in agronomische zin (bv. Bodemkundige Dienst van België), is niet hetzelfde als totale koolstofopslag in de bodem tot 1 m diep (bv. bodemkoolstofmonitoringsmeetnet Cmon, eerste trends: afhankelijk van de landgebruiksklasse blijkt de laag van 30-100 cm 40 tot 50% van de organische koolstof te bevatten.). In agronomische zin zijn de koolstofgehalten in akkerbouw sterk achteruitgegaan in de periode 1995 – 2007, om daarna dan terug te stabiliseren op een minder goed niveau. Belangrijk is ook de multifactoriële oorzaken te bekijken (waaronder de koppeling met de Mestactieplannen door de overheid). - Het ontwerp MAP7 streeft ernaar om het organisch koolstofgehalte te verhogen door het stimuleren van stalmest en (boerderij)compost, ter verbetering van de bodemkwaliteit. Hierbij dient de natuurlijke C/N-verhouding van de verschillende bodemtypes gerespecteerd te worden. Het is uit de tekst ook niet zeer duidelijk hoe het begrip “bodemkwaliteit” concreet gaat ingevuld/aangepakt worden (gaat dit bijvoorbeeld over bodemvruchtbaarheid of koolstofopslag inclusief randvoorwaarden voor uitspoeling en emissies....?) Moeilijk dus om daar iets over te zeggen. - Nitraatrichtlijn (p38): Is de 4-jaarlijkse rapporteringsplicht gekoppeld aan de 4-jaarlijkse MAP plannen? Te constateren valt dat de 4-jaarlijkse MAPs in de overgang van het ene naar het andere plan continu voor problemen zorgen vanwege de lange voorbereiding tot officiële publicatie van deze MAPs. Dat geeft in die overgang veel onzekerheid op het terrein en heeft ook als gevolg dat de rapportage van MAPx eigenlijk nog onvoldoende de effecten van MAPx in beeld brengt bij de rapportage, maar vaak nog een deel MAPx-1 weergeeft. Een denkoefening omtrent een MAP gespreid over 5 jaar kan eventueel ook eens mee opgenomen worden in de MER. 	<p>Evolutie koolstof in de bodem wordt besproken in de referentiesituatie</p> <p>De beschrijving van de maatregelen zoals die momenteel beschikbaar is, is opgenomen in de planbeschrijving van het MER</p> <p>Klopt, maar de 4-jaarlijkse Europese rapporteringscyclus geldt voor alle lidstaten en daardoor matcht dat inderdaad niet altijd mooi met de beleidscyclus, dat is niet enkel voor Vlaanderen zo.</p>	<p>BelFertil</p>
<p>Een heel aantal elementen vormden en vormen nog steeds voorwerp van verdere uitwerking. Daartoe werd een <u>prioriteitenlijst</u> opgesteld in het opgerichte OMAP:</p>		<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>opvolgingscommissie mestactieplan. Noot: deze werd tot nog toe niet uitgevoerd zoals hij was uitgeschreven. Het lijkt dan ook van belang, als MER deskundigen bepaalde maatregelen meenemen, dat zij deze zeer helder invullen en omschrijven aangezien dit zaken zijn die in het OMAP nog niet altijd gebeurd waren.</p>	<p>De relevante maatregelen en elementen zitten in het ontwerpMAP7. Dat volstaat voor de beoordeling in het planMER.</p>	
<p>Aangezien de milieu- en natuurverenigingen uiterst bezorgd zijn over het uitblijven van een MAP7 en de geformuleerde doelstellingen alsnog willen behaald zien, dienen zij bij deze opmerkingen in op de kennisgeving rond de plan-MER voor MAP7. Ook blijven zij actief in een uitwisselingsproces met de VLM / Mestbank en de VMM. De deelname aan het OMAP is voorlopig opgeschort om bovenvermelde reden. Bovendien zijn we niet slechts om milieutechnische redenen bezorgd om de timing, ook voor landbouwers zelf is het van uiterst belang om tegen enkele maanden voor komend bemestingsseizoen goed te weten welke de regels zijn waaraan men zich dient te houden.</p>	<p>Waarvan akte</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Het lijkt ons belangrijk hier te vermelden dat ooit reeds is gewerkt aan een tussentijdse aanpassing -namelijk MAP6 "plus"- van het huidige lopende én verlengde MAP6 . In tegenstelling tot de effecten van het milieuplan dat het MAP eigenlijk al is te bekijken in een MER, lijkt het nog meer logisch en noodzakelijk dat voor bemestingsactiviteiten specifiek een soort vergunning of impactanalyse noodzakelijk is. Het effect van dergelijke maatregel is iets wat we verwachten geanalyseerd te worden binnen alternatieve effectieve scenario's in de MER. Nu wordt in de kennisgeving enkel naar opslagcapaciteiten verwezen als mogelijke elementen van onderwerp van vergunningverlening binnen het MAP.</p>	<p>Elementen van MAP6 "plus" zijn meegenomen in de alternatieven in het MER.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Natuurpunt, de West-Vlaamse Milieufederatie en Bond Beter Leefmilieu vragen zich af hoe men tijdens de opmaak van het MER zal omgaan met de juridische procedure tegen de Vlaamse Overheid die loopt vanuit Europa.</p> <p>De discipline "effect op marien milieu" staat niet meteen in de lijst van MER-disciplines, dit lijkt aanvulling te behoeven.</p>	<p>Actuele stand van zaken mbt juridische procedures kan worden megedeeld in het planMER. Juridische procedures staan los van wat in planMER moet bekeken worden</p> <p>Effect op kustwateren wordt ook meegenomen in toetsing aan doelstellingen SGBP en grensoverschrijdende effecten</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>verschillende aspecten kunnen worden begrepen van de bodemkwaliteit , waarvan we dan ook verwachten dat deze deel uitmaken van de scope van de plan-MER: bodemkwaliteit- en gezondheid met inbegrip van de structuur , de kwantiteit en variatie in bodemleven , de erosiegevoeligheid , de bescherming tegen vervuulende stoffen bvb. potentieel vanuit bepaalde mestsoorten, zeer actueel zijn bvb. microplastics of PFAS.</p>	<p>Wordt behandeld in de kwalitatieve beoordeling (bodemleven onder biodiversiteit) Wat betreft verontreinigingen zijn er geen beleidsmatige activiteiten in het plan. Dit is meer landbouw- dan milieu gerelateerd.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Ook het belang van het <u>bodemkoolstofgehalte</u> en de afweging om de C/N verhouding mee te nemen bij het inschatten van negatieve effecten is belangrijk. We zien bij de maatregelen geen diversificatie voor bedrijven die een top bodemkwaliteit hebben versus deze die dat niet hebben: dit lijkt ons voer voor een alternatief scenario.</p>	<p>Dit wordt kwalitatief beoordeeld. Koolstofopbouw is een werk van lange termijn; er is geen model om onderscheid te maken tussen bedrijven (lees percelen) met 'topbodems' en andere.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Gelinkt daarmee is het ons onvoldoende duidelijk in hoeverre de lachgasbalans of wijzigingen in deze balans zullen worden bekeken in het kader van de klimaatimpact van het MAP7.</p>	<p>Kwantitatieve beoordeling gebeurt i.k.v. toetsing aan de klimaatplannen</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>De discipline die ook op dergelijke manier holistisch naar landbouwproductie kijkt is agro-ecologie, we verwachten dan ook dat de onderzoekers alle informatie rond agro-ecologische maatregelen grondig meenemen voor wat betreft alle genoemde MER-disciplines.</p>	<p>Niet duidelijk wat precies bedoeld wordt. Er is in de kwalitatieve beoordeling aandacht voor alle effecten over alle disciplines heen, ook voor agro-ecologische maatregelen die deel uitmaken van het plan of de alternatieven.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>We verwachten net dat de plan-MER een zeer duidelijk zicht geeft op de positieve dan wel negatieve bijdrage van de beloftes die in dit landbouwakkoord rond het MAP werden gemaakt. Op dit moment wordt de nota geformuleerd als zijnde "tegenwoordig komend aan het landbouwakkoord". Het is de vraag of de vermelding dat de MER "zal werken naar een maatregelenset die de doelstellingen haalt" hetzelfde betekent als "de MER zal met zekerheid een maatregelenset doorrekenen en voorstellen die de doelstellingen haalt" -</p>	<p>De maatregelen uit het landbouwakkoord maken deel uit van het basisplan dat, net als de alternatieven, op een objectieve manier zal beoordeeld worden. Niet alle maatregelen zullen/kunnen echter doorgerekend worden.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Rond het aspect van drinkwatervoorziening is het ons onduidelijk of de MER ook effectief in een alternatief scenario de effecten van een eventueel grotere bescherming van drinkwatergebieden zou meenemen.</p>	<p>In het plan is niet voorzien om de bepalingen in beschermingszones rond drinkwaterwinningen bij te sturen. Er is de mogelijkheid om – indien nodig – binnen de zgn. gebiedscoalities problemen te bespreken en oplossingen uit te werken.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>Wel willen we graag de effecten van de voorgestelde maatregelen ook gerapporteerd zien specifiek op het deel van het meetnet dat wél door de huidige landbouwers wordt beïnvloed (in tegenstelling tot de meetpunten die door landbouwpraktijken van meer dan 10 jaar geleden bepaald worden).</p> <p><i>Noot: betreft de nitraatrijke bronnen</i></p>	<p>De studie “nitraatrijke bronnen – invloed van grondwater op oppervlaktewaterkwaliteit” is verricht voor een 10tal studiegebieden. Er is geen indeling van de meetpunten beschikbaar voor rijke en niet-rijke bronnen en dit onderzoek is ook niet gepland.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Hier is het onduidelijk wat bedoeld wordt met de vermelding “Voor afstroomzones waar de grondwaterkwaliteit in de looptijd van MAP6 en MAP7 achteruitgaat”, moet de grondwaterkwaliteit verbeteren met (...).</p>	<p>Tekst wordt verduidelijkt in de planbeschrijving. De doelen blijven wat ze zijn uiteraard.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>In het kader van het MAP7 zal de Vlaamse Regering een afdoende antwoord bieden op de rechtspraak mbt de passende beoordeling voor bemesting en beweiding in en in de nabijheid van Speciale Beschermingszones .”</p>	<p>Wordt behandeld in de passende beoordeling</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>De 30% reductie van de varkensstapel zoals voorzien in het PAS-decreet overschrijdt qua tijdspanne de horizon die MAP7 vooropstelt om de doelen te halen - om de veestapelreductie in rekening te brengen naar effect toe op de waterkwaliteit lijkt het dan ook noodzakelijk te modelleren en in te plannen welke het aandeel is dat zal kunnen worden bereikt: enerzijds gedurende de looptijd van MAP7 en anderzijds in de jaren daarop volgend.</p>	<p>Er wordt gebruik gemaakt van een interpolatie van de gemiddelde daling van het aanbod en de toepassing van varkensmest in het model.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Aangezien een generieke daling van de veestapel niet per definitie het beoogde effect heeft op de geïmpacteerde afstroomgebieden ikv MAP én het rapport 'Statistische data-analyse Waterkwaliteit' (VLM, 2017, p.77) een duidelijke <u>correlatie</u> geeft tussen <u>veedichtheid en waterkwaliteit</u>, dient de <u>piste van gebiedsgerichte afbouw</u> van de veestapel in functie van de afstroomgebieden, meegenomen te worden in de analyses van het MER. Daarbij dienen logischerwijs aannames te gebeuren opdat modellering daarvan in NEMO o.a. correct kan gebeuren.</p>	<p>De daling van de veestapel wordt generiek doorgerekend d.m.v. een lager gebruik aan dierlijke mest. We weten niet waar/in welke ASZ die mest zal toegediend worden.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p><u>Alle zo recent mogelijke wetenschappelijke kengetallen</u> , of het nu gaat om de correcte bepaling van de <u>mestproductie</u> zelf of van de <u>werkingscoëfficiënt</u> van die mest wanneer hij wordt opgebracht op landbouwpercelen, van de <u>emissie van die mest</u> wanneer hij wordt opgebracht e.a. waar relevant, dienen voor de milieu- en natuurbeweging ingezet te worden. In de dagelijkse praktijk, én uiteraard bij de MER berekeningen m.b.t. de effectiviteit van voorliggend maatregelenpakket. Wat we daar als noodzakelijk zien is dat er voldoende onderzoek naar de juiste kengetallen moet gebeuren, zoals die werkelijk zijn in een bepaalde context. Uit getuigenissen van bvb. Agrosymbio blijkt dat de mestsamenstelling sterk kan verschillen bij bedrijven die al dan niet in grote mate agro-ecologisch te werk gaan</p>	<p>Globale rekenwijze van NEMO + aannames wordt toegevoegd aan planMERmer.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>De <u>bedrijfsbenadering</u> lijkt een mogelijke factor waarmee een MER in een alternatief scenario zou kunnen variëren. Bovendien treedt deze vrijheidsgraad in interactie met het gegeven dat op bepaalde percelen een bemestingsreductie van toepassing is. Het is belangrijk na te gaan of de <u>opheffing van die reductie</u> die kan ontstaan door het toelaten van een speling in de beslissingsruimte van de landbouwer, geen <u>ongewenste negatieve resultaten</u> oplevert.</p> <p>Daarom lijkt het aan te bevelen hierop varianten te onderzoeken, bijvoorbeeld het laten vallen van deze mogelijkheid specifiek voor mengmest of andere percentages gebruiken qua reductie, andere terugwinggrenzen etc..</p>	<p>De gevolgen van de terugverdieneffecten (als gevolg van het toepassen van goede praktijken) worden beoordeeld. Een doorrekening met NEMO is niet mogelijk</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Daarenboven is een bedrijfsbenadering een meer <u>holistische benadering</u> als het gaat over de <u>verschuiving van de emissies van N van de stal naar de akker</u> ikv de te nemen maatregelen ikv de PAS. De mate waarin de mestsamensstelling verandert door maatregelen in en op de stal, door veranderde voedersamenstelling (ook in functie van de bv de melkproductie) en door emissie arme staltechnieken toe te passen en welk effect dit heeft op de doelen van het MAP, dienen voldoende breed benaderd te worden in de MER.</p>	<p>Niet helemaal duidelijk. Het is in ieder geval niet de bedoeling om de maatregelen van de PAS/Ndecreet te beoordelen.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Als bvb. met een juiste teelt of net het niet inzetten van een teelt die grote schade aan de waterkwaliteit kan doen, een grote vooruitgang kan worden geboekt is het nuttig dat <u>potentieel van een teeltenbeperking/ teeltenatlas in kaart te brengen</u>. Uiteraard is het noodzakelijk dit niet op vlak van één jaar maar in een <u>meerjarige potentiële rotatie</u> te bekijken. Dergelijke rotaties met positief effect op de waterkwaliteit zouden moeten worden meegenomen in de MER, en dat betekent ook in de modellering (NEMO). Als <u>NEMO</u> daarvoor niet is uitgerust, lijkt het ons noodzakelijk dat als onderdeel van een goed mestbeleid geïnvesteerd wordt om NEMO daartoe verder in te richten voor de toekomst. Als met de huidige rotaties en gewoontes wordt gemodelleerd voor alle gebieden in Vlaanderen, ook degene waar die rotatie negatieve effecten berokkent, is vooruitgang bij voorbaat moeilijk.</p>	<p>Er worden alternatieven m.b.t. teeltwijziging beoordeeld in het MER.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>In het deel <u>kwantitatieve bemestingsadviesing</u> is niet duidelijk of bemestingsadviesing die niet zoals hier beschreven werd geconformiseerd, nog mogelijk zal zijn en zo ja wat hiervan het (negatieve) gevolg kan zijn (bvb. vanuit commerciële diensten die baat hebben bij verkoop van - puur als voorbeeld- kunstmest).</p> <p>Het is tevens in deze tekst niet duidelijk of de MER deskundigen een bepaald effect zullen koppelen aan het verbeteren van deze bemestingsadviesing. Ervan uitgaan bij</p>	<p>De aannames in de doorrekening dmv NEMO worden in het planMER opgenomen.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>modellering dat alle landbouwers nu alle adviezen zullen opvolgen als ze niet bindend worden is mogelijk niet realistisch en dus geen correcte aanname om mee te werken.</p>		
<p>Effectievere en uniforme bufferstroken Hierbij is een mogelijke factor waarmee een MER in een alternatief scenario kan rekenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de <u>scope van de verplichting</u>: wat levert het op wanneer <u>niet enkel VHA-waterlopen</u> maar <u>alle waterlichamen</u> in beschouwing worden genomen - de <u>inrichting</u>: <u>breedte en type begroeiing</u> - het <u>wegvallen</u> van de <u>limiet qua oppervlakte-inname</u> van het perceel door de bufferzone (dit aspect stond in het principeakkoord maar staat niet in de samenvatting van het akkoord in deze kennisgeving). - het <u>wijzigingstraject voor de regeling rond bufferzones in het GLB strategisch plan</u> is niet opgestart. Dit wijzigingstraject is o.a. nodig om de afgesproken regeling rond de bufferzones te laten ingaan in de praktijk. Het is dan ook noodzakelijk te bekijken wat het effect zou zijn wanneer deze aanpassingen niet worden doorgevoerd in een alternatief scenario. Bij bufferzones was het opzet van de grotere eenvormigheid van de te respecteren afstanden mbt bemesting en type begroeiing net dat de effectiviteit van de handhaving met rase schreden zou kunnen toenemen, en dus ook het positief effect op de waterkwaliteit. Wanneer de beide bufferafstanden in de wetgevingen verschillend blijven, zou dit voordeel teniet worden gedaan 	<p>Wordt niet meegenomen Het GLB voorziet via de conditionaliteiten al voorwaarden mbt bufferstroken langs alle andere oppervlaktewaterlichamen.</p> <p>Dit zit binnen het plan vervat binnen het beleid in specifieke gebieden – ruimtelijk afwegingskader oeverzones.</p> <p>De uitzondering is behouden. VLM schat in dat de impact beperkt zal zijn.</p> <p>Dit wordt effectief aangepast indien bufferzones cfr. MAP 7 worden ingevoerd. Zodra de regeling is aangepast in GLB zal een ecoregeling worden uitgewerkt en voorgelegd aan Europa</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Emissiearme aanwending Bijgevolg vragen we met aandrang dat gemodelleerd wordt wat het <u>effect</u> zou zijn van alsnog <u>over te schakelen van injectie naar alternatieve manieren van opbrengen</u>, zowel het positief effect op bodem, water, bodemleven, plant-bodeminteracties en dus eventueel groei en opbrengst, als het negatief effect op ammoniakemissie dat ervoor zou zorgen dat andere actoren binnen de PAS een grotere reductie-opdracht toegewezen krijgen. Die mogelijke positieve effecten worden ons inziens weinig naar waarde geschat.</p>	<p>Dit gaat over een PAS-maatregel die beoordeeld moet worden in het MER van de PAS en niet die van MAP 7.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>Bijkomende maatregelen voor nitraatgevoelige teelten Op heden is er nog geen bindend charter uitgewerkt door de verschillende betrokken gesprekspartners. De MER bepaalt in een bepaald scenario best effectieve bijkomende maatregelen voor de nitraatgevoelige teelten.</p>	<p>Een charter wordt in de loop van MAP7 verder uitgewerkt. De inhoud en bepalingen (acties, maatregelen, ...) zijn bijgevolg nog niet gekend bij de fase opmaak planMER</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Glastuinbouw en teelten op groeimedium Het is niet duidelijk -en lijkt onlogisch- <u>waarom een versoepeling</u> wordt ingevoerd als alle tuinbouwers toch al verplicht waren onder MAP6 om een firstflushsysteem te hebben. Ofwel is dit niet afgedwongen en dan ontbreekt in dit item een grondiger handhaving dan voorheen, ofwel betreft het hier een andere deelverzameling tuinbouwers - dit is onduidelijk . Verder is <u>onduidelijk</u> wat hier wordt bedoeld met een <u>evenwichtsbemesting</u> en wat daarvan de ecologische gevolgen kunnen zijn, dit dient o.i. in de MER geanalyseerd te worden.</p> <p>Of in deze het <u>bemestingsadvies</u> volgend op de bodemstaalname <u>bindend</u> is, lijkt belangrijk voor hiervoor een effect wordt meegenomen in de MER.</p>	<p>De maatregelen uit het planvoornemen in de glastuinbouw en teelten op groeimedium zullen worden afgetoetst ten opzichte van het hebben van een firstflushsysteem via het tuinbouwactieplan dat momenteel in opmaak is.</p> <p>Evenwichtsbemesting: bemesten volgens behoefte van de teelt rekening houdend met bodemvoorraad, mineralisatie, etc</p> <p>Er wordt verondersteld dat de landbouwers handelen naar het advies. Modaliteiten van het advies worden verder uitgewerkt in de wetgeving.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Mestverwerking We missen in deze beschrijving de opmaak van het <u>overzicht van de materialenstromen van en naar de vergistingsinstallaties</u>.</p> <p>Mbt de basismestverwerkingsplicht: Het is noodzakelijk dat in een alternatief scenario alvast wordt bekeken wat de <u>impact</u> is van de <u>afschaffing van de basismestverwerkingsplicht</u> voor bedrijven die over de bedrijfsgrenzen heen volledig grondgebonden zijn in Vlaanderen. Wanneer in de MER énkél met het scenario rekening wordt gehouden waarbij de mestverwerkingscapaciteit niét uitbreidt is het noodzakelijk dat dit ook een beleidsprincipe wordt in het MAP- indien anders zou beslist worden later is die stap onaanvaardbaar wegens niet be-MER-d.</p>	<p>Niet vereist voor planMER</p> <p>Uit plan ontwerpMAP7 <i>Voor biologische landbouwbedrijven en bedrijven met grondgebondenheid op bedrijfsniveau valt de basismestverwerkingsplicht weg met ingang van MAP 7. Voor de andere bedrijven zal het herbekeken worden in het opvolgingsorgaan. In het opvolgingsorgaan wordt de basismestverwerkingsplicht en de maximale mestgebruiksruimte en de link tussen beide opgevolgd.</i> Er wordt verondersteld dat er geen uitbreiding van de verwerkingscapaciteit zal zijn.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

	Er zijn quasi geen verwerkingsplichtige biobedrijven en en grondgebonden bedrijven blijven uit de scope van de verwerkingsplicht. De impact is bijgevolg heel beperkt.	
We verwachten dat de MER een <u>eenvoudiger gebiedstype indeling</u> ook bekijkt, waarbij een <u>groter gebied de maatregelen van gebiedstype 3 zou toepassen</u> .	Dit wordt opgenomen binnen een alternatief dat doorgerekend wordt.	BBL & Natuurpunt
We verwachten dat een <u>alternatief scenario het variëren van de reducties</u> bekijkt van <u>15 tot 45% bijvoorbeeld</u> en bvb. het <u>terugwinnen van een kleiner aandeel</u> . Zou dit meer effectiviteit opleveren en in welke grootte-orde heeft dit dan effect op het eindresultaat.	Dit wordt opgenomen binnen een alternatief dat doorgerekend wordt. De voorwaarden voor terugverdienen de impact daarvan op de reducties wordt opgenomen in het MER.	BBL & Natuurpunt
Met betrekking tot de <u>vrijstelling van de gebiedsgerichte maatregelen</u> is ook hier een mogelijke optie in een alternatief scenario dat een <u>positieve bedrijfsevaluatie</u> van het nitraatresidu gebaseerd wordt op het <u>milieukundig verantwoord nitraatresidu</u> zoals bevonden in de studie terzake (zie ref.). De <u>bodem- teelt- en bemestingspraktijken die in aanmerking komen voor reductie zouden al moeten blijken uit de MER</u> : de mate van het positief effect is immers van belang om te kunnen besluiten of het volledig plan effectief is of niet. De lijst dient dus ons inziens met de MER deskundigen te worden meegegeven opdat de MER als volledig en voldoende kwalitatief kan worden beschouwd.	Er is cfr. de kennisgeving reeds een alternatief voorzien , nl. enkel nitraatgevoelige teelten verbouwen mits een goed nitraatresidu, eventueel uitgebreid naar alle teelten (nitraatresidu mag niet boven bepaalde drempelwaarde uitkomen). Dit wordt opgenomen in het MER.	BBL & Natuurpunt
Of de <u>bemestingsreductie in de slechtste gebieden qua waterkwaliteit mag wegvallen zonder instandhouding van de goede vervangende praktijken</u> ingeval van een <u>goed nitraatresidu</u> , is een kwestie die best grondig in de MER overwogen wordt.	De nitraatresidu-staalname op bedrijfsniveau (bedrijfsevaluatie) is representatief. Het staalnameprotocol wordt aangepast waardoor de foutenmarge verkleint + de staalnameperiode wordt opgeschoven (wijzigende klimaatomstandigheden).	BBL & Natuurpunt
Of de invoering van de <u>nulbemesting pas vanaf 2028</u> , een bijdrage zal hebben aan de realisatie van de doelen van MAP7 kan niet zomaar gesteld worden zoals in de kennisgevingsnota: hoe groot deze bijdrage kan zijn en of ze volstaat in de vorm zoals hier omschreven vormt net onderwerp van de MER analyse. Ook in welke vorm ze wel zou volstaan kan meegenomen worden in een alternatief scenario dat voldoende effectiviteit nastreeft.	PAS-maatregel wordt meegenomen in berekening, gezien gekeken wordt naar het effect over meerdere winterjaren. Daarnaast worden ook alternatieven onderzocht die verder gaan dan nulbemesting in SBZ-H vanaf 2028 zoals reeds beslist in het Stikstofdecreet.	BBL & Natuurpunt

<p>Het meenemen van de zo recent mogelijke beschikbare informatie rond het erosiebeleid is hier uiteraard uiterst belangrijk, alsook de aanbevelingen en conclusies m.b.t. effectiviteit die uit de recente evaluatie van het erosiebeleid naar boven zijn gekomen.</p> <p>In verband met het <u>erosiebeleid</u> dienen de MER-deskundigen enige scenario's mee te nemen aangezien boderosie een grote brok van de invloed op de nitraten en fosfaten in het water voor zijn rekening neemt . We verwachten dus in <u>minstens 2 alternatieve scenario's</u> een duidelijke keuze voor en doorrekening van een <u>pakket erosie maatregelen</u> , gebaseerd op de evaluatie van het erosiebeleid die ter beschikking staat, zie deze link . Slechts een kwantitatief getal meenemen in NEMO zonder te stellen welke erosie maatregelen tot die reductie kunnen komen, helpt de totstandkoming van het MAP7 weinig verder.</p>	<p>Indien dit beleid in de loop van het MER beschikbaar is, wordt dit meegenomen.</p> <p>Het planMER gaat echter over het MAP en niet over het erosiebeleid. Het ligt dus niet binnen de scope om maatregelen voor het erosiebeleid voor te stellen. Het erosiebeleid wordt beschouwd als ontwikkelingsscenario in het MER.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Duurzaam bodembeheer geanonimiseerd monitoren met het <u>bodempaspoort</u> is een must voor de milieubeweging. Het gebruik van gegevens alleen vormt geen garantie op verbetering. Wat hier staat is geen maatregel in het MAP aangezien het GLB ook al de optie biedt op het persoonlijk gebruik van het bodempaspoort.</p>	<p>Het bodempaspoort is een vrijwillig instrument dat landbouwers toelaat om op een vlotte en gebruiksvriendelijke (grafische) manier eigen en publieke perceelsgebonden gegevens op te vragen Het plan (ontwerp MAP7) voorziet in het stimuleren van het gebruik van de tool 'bodempaspoort' maar is geen verplichting</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>We pleiten dan ook voor een <u>realistische benadering</u> van de <u>toepassing van maatregelen</u> en ondersteunen sterk het gegeven dat bij een sterkere begeleiding en handhaving dit kan worden opgetrokken tot een hoger percentage.</p>	<p>Handhaving maakt in principe geen deel uit van een MER.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Het evalueren van slechts de gebiedstype-indeling zal mogelijk niet volstaan om het MAP bij te sturen. Zoals in het OMAP reeds aangehaald kan het nodig zijn om na 2 jaar een bijkomend pakket aan maatregelen in voege te laten gaan als de waterkwaliteit nog steeds de vooropgestelde verbetercurve niet haalt. De MER wordt verwacht aan dergelijk bijkomend pakket invulling te geven.</p>	<p>In het planMER worden daartoe een aantal alternatieve (strengere) maatregelen onderzocht.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>We vragen dat de MER in een alternatief scenario op het MAP7 ontwerp <u>stelselverandering op vlak van voedermanagement</u> beschouwt- dit werd al aangeraden in het MAP advies vanuit de MINA-raad. De impact van voedermanagement is onderbelicht en onbekend bij landbouwers en beleidsmakers .</p>	<p>MAP heeft hier geen directe invloed op. In ontwerpMAP7 wordt wel o.m. begeleiding voorzien naar omschakeling naar meer duurzame teeltplannen en duurzamere landbouwpraktijken zoals agro-ecologie.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Bij de technische systemen die de kennisgeving in dit deel bespreekt is een zekere <u>financiële impact-inschatting</u> belangrijk om te kunnen spreken van een realistische optie. Hoe men dat gaat aanpakken in deze is onduidelijk. We vernemen graag het verschil met meer holistische, preventieve maatregelen op dit vlak.</p>	<p>Economische impact maakt geen deel uit van het MER</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>Bij de bullet over <u>biologische landbouw</u>, die we sterk appreciëren, is het nuttig ook licht variërende agro-ecologische benaderingen als bvb. <u>regeneratieve landbouw</u> mits een grondige omschrijving en definitie, op te nemen.</p>	<p>Het gaat bij agro-ecologie en regeneratieve landbouw (eerder) om principes van goede praktijken dan om ‘vaste criteria of richtlijnen’. Bv. externe input beperken/afbouwen, rustgewassen in teeltplan, circulair werken, ...</p>	
<p>Wat in bovenstaande als <u>mogelijke variabele</u> nog niet staat vermeld, is de <u>aanpassing van de opslagcapaciteit voor dierlijke mest</u>. Er is hier en daar vraag naar opslagcapaciteit, eerder in akkerbouwgebieden en dus los van de stal om -dat is de argumentatie van de vragende partij- op de juiste plaats op het juiste moment te kunnen bemesten. We vragen dat van dergelijk beleid alle aspecten worden onderzocht die relevant kunnen zijn : het mestoppervlak van de opslag vergroot in zijn geheel, er is extra verharding, extra transportbewegingen, wat met kwetsbare natuur in de omgeving ervan, levert dit werkelijk milieuvoordeel op ten opzichte van het niet aanwezig zijn ervan, of is de voornaamste driver om hetzelfde aantal dieren te kunnen aanhouden bij stringenter wetgeving en slechts een even grote mestkelder? Relevant om te bekijken aangezien deze vraag zeker kan ontstaan of groter worden in de nabije toekomst.</p>	<p>Impact op mestopslag wordt algemeen behandeld in de kwalitatieve beoordeling.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Bij de vermelding van de Kaderrichtlijn Water en de Stroomgebiedbeheerplannen is het relevant rekening te houden met het feit dat de <u>voorliggende Stroomgebiedbeheerplannen nog niet zijn goedgekeurd</u> door Europa. Minstens lijkt dit te moeten vermeld worden: ze kunnen immers als onvoldoende ambitieus worden bestempeld.</p>	<p>Momenteel is er nog geen duidelijkheid over de nieuwe SGBP.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>In de eerste alinea van 3.1 wordt gesteld dat de milieubeoordeling zal neerkomen op “het aangeven van een checklist”, verder wordt dan verwezen naar <u>acties</u>. Het is onduidelijk hoe dan per ‘actie’ aandacht zal besteed worden aan al deze onderwerpen en hoe dit gegarandeerd zal worden. Ook is onduidelijk wat de MER deskundigen dan juist als ‘acties’ definiëren . Meerdere acties zijn wel lokaliseerbaar, lijkt het, dus dit argument houdt geen stand over het gehele plan.</p>	<p>Met acties worden de maatregelen bedoeld, met lokaliseerbaar wordt eerder bedoeld op het “lokaal niveau”. Uiteraard kunnen maatregelen gelinkt worden aan een locatie op b.v. het niveau van de ASZ.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Wij gaan <u>niet akkoord</u> met het <u>landbouwakkoord</u> van 15/2/2024 als een volledig <u>generieke randvoorwaarde</u> te zien, zoals hierboven reeds besproken.</p>	<p>De relevante bepalingen uit het Landbouwakkoord (15.02.2024) worden als onderdeel van het basisplan beschouwd. Er worden ook bijkomende/alternatieve maatregelen onderzocht in het MER.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Bij de vermelding van de <u>Global Methane Pledge</u> is een kritische noot aan de orde. Op dit moment lijkt de kennisgeving te bevestigen dat de doelstellingen m.b.t. methaan</p>	<p>Wordt nagekeken en desgevallend aangepast</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>ook gehaald worden voor wat landbouw betreft en dit is niet het geval, het vorige jaarplan van het Convenant Enterische Emissies tekent immers nog steeds een verregaande stijging op.</p>		
<p>Ook mbt de <u>energetische emissies</u> in de <u>landbouwsector</u> lijkt het ons correct om te vermelden of deze emissiereducties momenteel <u>op schema</u> zitten.</p>	<p>Wordt nagekeken, maar in feite heeft MAP hier geen impact op</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Algemene opmerking hierbij: er wordt voornamelijk en terecht gefocust op de <u>effecten van het maatregelenpakket MAP7</u>. Wat we missen is of <u>andere beleidsinitiatieven negatief wegen</u> op de doelstellingen van Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn water. Deze informatie geeft namelijk belangrijke vaststellingen om ook in die andere beleidsdomeinen in te grijpen en de doelafstand kleiner te maken.</p>	<p>Impact van ander beleid wordt niet onderzocht in het MER. Indien nodig worden bepaalde verwachte ontwikkelingen wel meegenomen in de berekeningen. Effecten van lopend beleid hebben verder hun weerslag op de referentiesituatie en zitten dus vervat in de cijfers die in de referentiesituatie worden opgenomen.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>MAP-maatregelengroep: hier lijkt het aangewezen om de groep "<u>lucht en klimaat</u>" <u>uit elkaar te rafelen in 2 groepen</u>.</p>	<p>Ok</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p><u>Biodiversiteit op landbouwpercelen</u>: vermoedelijk wordt dit ook bedoeld maar het lijkt ons goed te benadrukken dat niet alleen de biodiversiteit <u>op en rond landbouwpercelen</u> maar <u>ook</u> de biodiversiteit <u>in</u> zowel de <u>landbouwbodems</u> als in de <u>aanpalende bufferstroken</u> en <u>waterlichamen</u> de focus verdient.</p>	<p>Klopt, valt ook onder biodiversiteit in het ruimere landschap</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Onder <u>landbouwactiviteiten</u> vallen volgens het <u>arrest Lavrijssen</u> (zie eerder) <u>zowel de bemesting als beweiding</u> als de <u>activiteiten op de zetel van het landbouwbedrijf</u>. Wat ons sterk verbaast is dat er geen directe gevolgen worden gekoppeld aan een enerzijds veel betere kwalitatieve bemestingsadvisering en anderzijds een betere begeleiding en implementatie van de nodige landbouwpraktijken (6J e.a.). Op de advisering zit nu een enorme marge die wanneer ze verkleind kan worden én vervolgens het advies nageleefd wordt, moet dit in de praktijk ongetwijfeld een groot verschil betekenen.</p>	<p>Er wordt hiervoor een aanname gedaan voor de doorrekening in NEMO.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Hier lijkt het zeer relevant voor de modellering en dus de MER-onderzoekers dat zij een overzicht krijgen en bekomen van de <u>landbouwbedrijven met hun respectievelijke kenmerken (bvb. onder begeleiding of niet en in welk gebiedstype)</u>. Op dat moment wordt een effectinschatting toch iets minder indicatief dan hier wordt geschetst.</p>	<p>Deze info is niet beschikbaar. Het aantal individueel begeleide landbouwers is daarenboven eerder beperkt waardoor dit niet relevant is voor modellering.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>Hier is het onduidelijk <u>op welke manier de 6J's doorgerekend</u> worden, en meerbepaald de <u>'juiste teelt'</u> want men neemt sowieso een referentieperiode in NEMO mbt de gewassenmix en men hanteert deze teelten in die periode als standaard vast gegeven om te kijken wat de nieuwe MAP maatregelen qua verschil geven. Hoe kan dan een effect blijken van een andere teeltenmix en/of het vermijden van te kritische teelten in de meest kwetsbare gebieden: het is nodig dit goed uit te klaren in de kennisgeving.</p> <p>Het is onlogisch in NEMO wel rekening te houden met puntvervuilingen die zich her en der voordoen en vervolgens bij de verplichte acties voor landbouwers te <u>veronderstellen dat dze 100 % worden toegepast</u> en nageleefd. Dit is niet het geval, wat herhaaldelijk blijkt uit Mestrapporten. We vragen dan ook zichzelf niet rijk te rekenen en met een <u>realistisch cijfer</u> van toepassing rekening te houden, en het eventueel te verhogen naargelang een sterkere handhaving en begeleiding wordt voorzien.</p>	<p>De wijze waar teelten en teeltwijzigingen t.g.v. het basisplan en de alternatieven worden meegenomen in de doorrekeningen wordt verduidelijkt in het MER.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Er wordt rekening gehouden met een <u>gemiddelde aanvulling</u> in Vlaanderen van de <u>grondwatertafel</u>. Valt hierin een <u>verandering</u> te verwachten onder invloed van <u>wijzigende klimaatomstandigheden</u>, waarbij enerzijds de neerslag voornamelijk 's winters zou vallen en anderzijds meer geconcentreerd, waardoor mogelijk meer afstroming dan insijpeling plaatsvindt - in dat geval lijkt het noodzakelijk om daarmee ook in de simulaties voldoende rekening te houden.</p> <p>Met betrekking tot <u>nitraatrijk diep insijpelend grondwater</u> is het belangrijk om zoals voorzien in het deel rond de Passende Beoordeling en voor zover mogelijk met de huidige wetenschappelijke informatie, een <u>inschatting</u> te maken van de <u>chemische erosie</u> die erdoor kan optreden in de ondergrond en die <u>mobilisatie van zware metalen in grondwater</u> kan veroorzaken, een milieu-effect dat ook in MAP7 onderkend wordt, zie ook hierboven vermeld.</p> <p>Een belangrijke opmerking in het kader van de terechte beschouwing rond de <u>trage beweging van grondwater</u> is dat de gesprekspartners in het kader van de MAP7 ontwerpprincipes tot doel hadden het plan <u>niet elke 4 jaar</u> sterk te hoeven <u>bijstellen</u>. Het is dus zeer belangrijk de <u>simulatie verder door</u> te <u>voeren</u> voor de jaren <u>na die looptijd</u> en te kijken of de maatregelen uiteindelijk (en wanneer dan) wél voldoende effect hebben.</p>	<p>Dit is niet in het NEMO-model ingebouwd dus kan niet worden meegenomen.</p> <p>Dit is zeer gebiedsspecifiek, dus kan enkel globaal kwalitatief besproken worden</p> <p>Er wordt in beeld gebracht wat het effect is 4 jaar na einde MAP 7.</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>We verwachten dat de <u>passende beoordeling de wetenschappelijk meest recente beschikbare cijfers</u> hanteert.</p>	<p>Ok</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>

<p>Er wordt gesproken over de impact van de gemiddelde nutriëntenconcentraties terwijl mogelijk <u>nutriëntenpieken</u> een groot effect kunnen hebben - zie <u>bvb.</u> gekende plotse <u>algenbloei</u> waarbij zuurstoftekorten op korte termijn kunnen optreden en effecten hebben op fauna en flora. Het lijkt relevant ook het voorkomen daarvan en de mogelijke schadelijke effecten ervan te bekijken.</p> <p>Er wordt verschillende keren verwezen naar de <u>beperkingen</u> van het <u>NEMO model</u>. Het lijkt ons noodzakelijk naar de toekomst toe dat opgesomd wordt <u>welke wijzigingen</u> aan NEMO <u>wenselijk</u> zijn en <u>welke datasets</u> daarvoor dienen beschikbaar te zijn opdat gedetailleerde kwantitatieve inschatting van effecten wel kunnen gebeuren.</p>	<p>Wordt kwalitatief behandeld. Beschikbare data m.b.t. blauwalgen worden opgenomen in het MER.</p> <p>Ok</p>	
<p>Ook hier is het nuttig dat de MER deskundigen aangeven tegen welke beperkingen zij aan botsen. Als een grotere detailgraad van NEMO vereist is om in deze een goede monitoring van effecten te doen, is dat een belangrijke vaststelling.</p>	<p>Ok</p>	<p>BBL & Natuurpunt</p>
<p>Maatregelen basispakket MAP 7</p> <p>Akkoord dat er <u>geen groei</u> mogelijk is van de veestapel in <u>veedichte gebieden</u>, maar vooraleer te spreken over het actief nemen van maatregelen ter inkrimping moet het eerst duidelijk zijn of daar effectief meer problemen optreden dan in de rest van Vlaanderen.</p> <p><u>Emissie-arme aanwending van mest</u> zoals voorzien in het luchtbeleidsplan zullen volgens ons <u>geen invloed</u> hebben <u>op het behalen van de doelen</u>. Integendeel, de effecten van deze technieken op het bodemleven zijn tot op heden onvoldoende bekend om de kwaliteit van de bodem te behouden of zelfs te verbeteren. Dit was specifiek een afspraak binnen het principiële akkoord dat de <u>bodemkwaliteit niet mag achteruit gaan onder invloed van MAP7</u>.</p> <p>Het <u>uitfaseren van sleepslangtechniek</u> is <u>geen goede maatregel</u>, immers deze praktijk kent veel toepassing in het bemesten van granen in het voorjaar. Deze techniek zou nog meer ingang moeten krijgen, maar wordt beknot door deze maatregel. Vooral in een nat voorjaar kan deze techniek voordelig zijn omdat N trager vrij komt dan bij kunstmest en minder uitspoelt. Het MER zou dan ook de impact moeten bekijken van het toepassen van dierlijke mest in het voorjaar in granen met sleepslangtechniek.</p> <p>Er moet ook <u>meer onderzoek</u> en meer <u>onderscheid</u> komen naar <u>Nitraatrijke zomerbronnen en Nitraatrijke winterbronnen</u>. Een van de twee komt immers naar ons insziens volledig voort uit afvalwaterlozingen van clusterbewoning.</p>	<p>Waarvan akte</p> <p>Maatregel is reeds opgenomen in stikstofdecreet, dus geen voorwerp van MAP</p> <p>Zie studie Nitraatrijke bronnen – invloed van grondwater op oppervlaktewater.</p>	<p>VAC (Vlaams Agrarisch Centrum)</p>

<p>De MER dient ook een correcte inschatting te maken van het <u>effect van derogatie</u>. Hiertoe dienen een aantal sets opgezet te worden <u>hoeveel dierlijke mest</u> (zowel runder- als varkensmest) <u>extra kan afgezet worden zonder negatieve impact op de waterkwaliteit</u>.</p>	<p>Uit studie nitraatrijke bronnen blijkt dat de effecten afkomstig zijn uit landbouw</p> <p>Derogatie wordt kwalitatief onderzocht in het MER.</p>	
<p>Alternatieven</p> <p>De <u>nitraatresidumetingen</u> moeten het <u>koolstofgehalte van de bodem mee in rekening nemen</u>. Dit heeft immers een belangrijke impact naar bodemkwaliteit, waterbufferend vermogen, erosie, biodiversiteit, klimaat, etc, maar ook op het nitraatresidu. Een trapsgewijze reststikstof in verhouding tot de koolstof zou de norm moeten zijn. De MER moet bekijken welke invloed het toelaten van een hogere reststikstof in een koolstofrijke bodem heeft. Dit is een zeer belangrijk punt waar dringend werk moet van gemaakt worden zodat ook de bodem er kwalitatief op vooruit gaat.</p> <p>Onrechtstreeks zal ook minder erosie en een hoger waterbufferend vermogen van de bodem er voor zorgen dat er minder nutriëntenuitspoeling is naar oppervlaktewater en grondwater wat uiteindelijk toch de bedoeling is. Deze effecten dienen meegenomen te worden door de MER-deskundigen.</p> <p>Het Vlaams Agrarisch Centrum is <u>nooit voorstander</u> geweest van het toepassen van <u>dure end-of-pipe toepassingen</u> waarvan de resultaten vaak onder invloed staan van teveel factoren en er bovendien een grote opvolging nodig is. Er moet wel meer coherentie komen in het waterbeleid: Er moet een <u>equivalente inspanning</u> gebeuren van <u>gezinnen en bedrijven in hun afvalwaterzuivering</u>. De normen moeten voor bedrijven bijgestuurd en gehandhaafd worden. De landbouw heeft tot 2030 meerdere deadlines, voor wat betreft huishoudelijk afvalwater worden de eerste verbeteringen verwacht tegen 2035. Deze deadline moet eveneens bijgesteld worden waarbij elke clusterlozing geremedieerd is tegen 2030 en de effecten merkbaar zijn. Deze hebben voor ons een belangrijke impact mbt nitraatrijke bronnen en eutrofiëring van het grondwater.</p> <p>VAC verwacht dat De MER-deskundigen mee opnemen <u>welke impact</u> het heeft dat <u>lozingen van clusterbewoning</u> vroeger geremedieerd worden dan de nu voorziene timing van 2035.</p> <p>Er moet in het algemeen meer coherentie zijn in het beleid. Maatregelen die genomen worden binnen een bepaald domein moeten op hun impact beoordeeld worden op andere relevante domeinen (luchtbeleidsplan, erosieplan, MAP, stroomgebiedbeheersplannen, ...) Er wordt immers teveel vastgesteld dat bepaalde</p>	<p>Dit is voorzien in het ontwerp MAP7</p> <ul style="list-style-type: none"> - er wordt een werkwijze uitgewerkt om het organisch koolstofgehalte in rekening te brengen bij de beoordeling van het nitraatresidu <p>Gezien dit nog in onderzoek is, kan de maatregel nog niet concreet beoordeeld worden in het MER.</p> <p>Wordt algemeen meegenomen en eventueel meer gedetailleerd indien er effectief een aangepast erosiebeleid is</p> <p>Wordt opgenomen in de referentiesituatie, maar impactbeoordeling focust enkel op landbouw en het behalen van de doelen voor landbouw.</p> <p>Dit heeft betrekking over timing zuiveren/lozen huishoudelijk afvalwater en wordt bekeken in andere beleidskaders.</p> <p>MER kijkt enkel effecten MAP en gaat na of die de doelen van andere plannen niet hypothekeert.</p>	<p>VAC (Vlaams Agrarisch Centrum)</p>

<p>plannen een nefaste invloed hebben op andere plannen of zelfs ronduit op het terrein elkaar tegenspreken. Ook biobedrijven en agro-ecologische bedrijven moeten in deze scope mee opgenomen worden dat er geen beleid gemaakt wordt dat hen tegenwerkt. Zo moeten ook de NER afgestemd worden op de vergunning omdat deze ook zijn implicaties heeft op steun uit het Vlaams Landbouw InvesteringsFonds. Ook een erosiebeleidsplan dat zorgt voor maatregelen voor een goede bodemkwaliteit met de daaraan verbonden voordelen van minder erosie, waterbufferend vermogen, biodiversiteit,... mag niet teniet gedaan worden door maatregelen in het luchtbeleidsplan (uitfaseren van sleepslangtechniek), mestactieplan (nitraatresiduwaardebepaling zonder een link met koolstof of koolstofbepaling). En omgekeerd! In functie van onze voedselautonomie en voedselzekerheid moet dit eindelijk eens veel holistischer bekeken worden.</p>	<p>Economische impact maakt evenwel geen deel uit van een MER.</p>	
<p>De MER moet <u>verschillende sets aan erosie maatregelen meenemen</u> om hiervan hun impact correct te kunnen inschatten en dit op verschillende bodemtypes. Het <u>afromen met 50% van de NER</u> bij overdracht naar derden kan niet. De 25% regel is OK, bovendien hebben we zeer recent de annulatie van de slapende NER gekregen waardoor ook heel wat NER-d weg zijn. Voor wat betreft NER-mestverwerking worden de NER ingetrokken (geannuleerd) bij het verlies van de vergunning of het stopzetten van de mestverwerking. Er kan dus helemaal geen overdracht van NER-MV mogelijk zijn.</p> <p>Het <u>eenvoudiger maken van bemestingen met de specifieke dierlijke mestsoorten</u>. Het eenvoudiger toepassen van varkensmest op maïspercelen van rundveehouders, het toepassen van rundveemest op aardappelpercelen, het toepassen van sleepslangtechniek op graangewas in de lente, ... Dit kan door het eenvoudiger maken van burendelingen onder twee landbouwers zodat de varkenshouder rundveemest kan meenemen of omgekeerd. Of door het maken van groepen van landbouwers/veehouders voor de juiste inzet van dierlijke mest op de juiste teelt en op het goede ogenblik met de juiste techniek.</p> <p>Het beleid dient er voor te zorgen dat <u>kleinere bedrijven, biobedrijven, pioniersbedrijven (agro-ecologie) niet gefnuikt</u> worden door een beleid dat gericht is op grote bedrijven / vereenvoudigde processen (x gemeten N bij Nitraatresidumeting = recht evenredige x uitspoeling)</p>	<p>Enkel indien er erosiebeleid is, anders wordt uitgegaan van de huidige maatregelen/toestand</p> <p>Inspraak beleidsplan</p> <p>Verschillende van de genoemde voorstellen zijn reeds mogelijk in de praktijk en binnen wetgevend kader; Zou in de praktijk kunnen aangewakkerd worden door gebiedscoalities/'kring' van landbouwers en loonwerkers; ...</p> <p>Beleid is niet specifiek gericht op grote bedrijven. Deze opmerking werd ook al aangehaald door Bioforum</p>	<p>VAC (Vlaams Agrarisch Centrum)</p>
<p>Overzicht van de mogelijke milieueffecten Er zijn wel degelijk directe positieve milieueffecten bij <u>een kwalitatieve bemestingsadviesing</u>. Dit dient dus ook wel degelijk mee genomen te worden in de</p>	<p>Meegenomen in kwantitatieve analyse d.m.v. aannames</p>	<p>VAC (Vlaams Agrarisch Centrum)</p>

MER. Idealiter is dit een individuele advisering door een adviseur met kennis van zaken die de bemestingstrategie van de landbouwer mee in scope neemt. Zie ook 2.4.1 kwalitatieve bemestingadviesing.		
--	--	--

Inspraak	antwoord
Stop met het gebruik van <u>pesticiden</u> , zowel op particulier vlak als in landbouwbedrijven. <u>Controleer grote bedrijven</u> op het lozen van afval in onze stromen. En zet <u>lokaal</u> in op een <u>beter en goedkoper afvalbeleid</u> . De straten liggen vol met rommel, mensen gooien alles weg. Ik denk dat mest het minste van onze zorgen is...	Waarvan akte Geen relevante opmerkingen voor MAP7/planMER
Vlaanderen heeft de <u>voorgaande doelstellingen niet gehaald</u> , <u>produceert te veel mest</u> maar exporteert 80% van zijn varkensvlees en poogt de export nog te verhogen onder andere naar China. Vlaanderen moet dus veel minder mest produceren. Spijtig voor de boeren, elke KMO moet zich aanpassen aan de marktomstandigheden. De overheid hoeft daarom niet bij te springen. Als kinderen van bedrijven de zaak niet kunnen verder zetten moeten ze een andere job zoeken. Denk maar aan de textielbedrijven uit het verleden.	Waarvan akte
In het eindrapport van VLM (Bron: Bepalen van procesfactoren voor oppervlakte- en grondwater ter evaluatie van de nitraatstikstofresidu-norm – PFOG-studie) lees ik dat het huishoudelijk afvalwater <u>veelal rechtstreeks in het oppervlaktewater</u> vloeit. Dit zorg significant voor een vertekend beeld in de MAP meetpunten voor de landbouwers. Lees hieronder de selectie van de PFOG-studie. <i>1.6.3 Bijdrage van huishoudelijk afvalwater</i> <i>Om de bijdrage van de lozing van huishoudelijk afvalwater tot de concentratie van nitraat in het oppervlaktewater in te schatten, werd voor de preselectie van 70 afstroomgebieden het totaal aantal inwoners uit disperse huishoudens berekend alsook het aantal inwoners uit huishoudens waarvan het afvalwater wordt verzameld via een riool, doch waarbij het rioleringswater ongezuiverd in het oppervlaktewater wordt geloosd. Uiteindelijk is geen enkel van de afstroomgebieden uit de preselectie van 70 geweerd uit de finale selectie van 50 omwille van teveel vervuilende huishoudens. Wél werd steeds gekozen voor het afstroomgebied met het minst aantal huishoudens met lozing in het oppervlaktewater, indien er voor een bepaald rivierbekken mogelijkheid tot keuze was. (p 30)</i> <i>1.7.5 Bijdrage stikstof in huishoudelijk afvalwater</i> <i>Binnen de 50 geselecteerde afstroomgebieden blijkt in meer of mindere mate de lozing van ongezuiverd huishoudelijk afvalwater plaats te vinden. Bij de selectie van de afstroomgebieden, werden die afstroomgebieden met een hoog aantal huishoudens met lozing van ongezuiverd huishoudelijk afvalwater geweerd uit de selectie, opdat de nitraatconcentratie in het oppervlaktewater een zo goed als mogelijke afspiegeling van de landbouwpraktijken zou zijn. Dat betekent niet dat er geen huishoudelijk afvalwater geloosd wordt in grachten en</i>	De vaststelling dat slechts weinig MAP-meetpunten helemaal niet door andere dan landbouw worden beïnvloed is een gegeven. Bij de MAP-meetpunten waar er wel invloed is worden aannames vericht mbt 'huishoudelijke inputs'.

<p>beken die naar het meetpunt voeren. Op basis van gegevens die door de VMM werden aangeleverd blijken slechts 4 MAPmeetpunten vrij van enige lozing van ongezuiverd huishoudelijk afvalwater.</p> <p>In de overige 46 afstroomgebieden komt dus bebouwing voor waarvan het afvalwater niet naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) wordt gevoerd en waarbij dus rechtstreeks huishoudelijk afvalwater in het oppervlaktewater terecht komt. De werkelijk geloosde hoeveelheden afvalwater en stikstofhoeveelheden hierin, zijn echter niet gekend, evenals de debieten aan het MAPmeetpunt. Deze informatie heeft men nodig om de stikstofhoeveelheden te kunnen omrekenen naar concentraties. Er kan echter een schatting gemaakt worden van de grootteorde van de bijdrage door de huishoudens tot de uiteindelijke nitraatconcentratie in het MAPmeetpunt. Het gemiddeld debiet in het MAPmeetpunt kan geschat worden uit het jaarlijks neerslagoverschot en de oppervlakte van het afstroomgebied vermeerderd met de totale jaarlijkse lozing van afvalwater per capita in het afstroomgebied. Volgens de VMW lost elke Vlaamse inwoner ongeveer 110 liter water per dag. Rest nog de hoeveelheid nitraat te schatten dat van de huishoudens afkomstig is. Volgens Butler et al. (1995) is de hoeveelheid nitraatstikstof die geloosd wordt per dag 78 mg per capita per dag. Anderzijds zou per capita dagelijks 2269 mg ammoniumstikstof per dag geloosd worden, waarvan een deel na nitrificatie wordt omgezet naar nitraat, tijdens het transport van lozingspunt tot meetpunt. <u>Volgens de VMM wordt bovendien dagelijks ongeveer 10g stikstof per capita geloosd (VMM, 2010), die bestaat uit organische stikstof, ammoniumstikstof en nitraat. Met deze gegevens kunnen de debieten in het MAP meetpunt en de bijdrage tot de concentratie aan nitraat worden geschat. (p52)</u></p> <p>Ook zie ik nergens meetpunten van afvalwater afkomstig van (chemische)bedrijven in deze studie.</p> <p>Het is belangrijk om onderzoek te doen naar verontreinig van nutriënten afkomstig van de landbouw, MAAR ook van de huishoudens en van de industrie! Dus graag niet enkel alleen de landbouw verantwoordelijk stellen aub!</p>	<p>MAP heeft enkel betrekking op aandeel landbouw. Er wordt ook enkel getoetst aan doelen landbouw uit stroomgebiedbeheerplannen (en niet aan globale doelen)</p>
<p>Dit vertelt ook professor <u>Erik Meers van de UGent</u>.</p> <p>“Landbouw is de meest nutriënten-intensieve activiteit die er bestaat”, zo stelde professor Meers eerder al in een interview met Radio Agribex. “Alles in landbouw en voeding draait om het benutten van de nutriënten fosfor en stikstof.</p> <p>Het zijn de essentiële bouwstenen van alle leven.” Hij erkent dat het nodig is om de verliezen van die nutriënten naar het milieu verder te doen dalen.</p> <p>Meers legt uit dat stikstof, een bestanddeel van nitraat, in het oppervlaktewater nefast is voor de biodiversiteit. “Nitraat en fosfor die niet door de gewassen zijn opgenomen, spoelen weg naar waterlopen. Dit creëert algenbloei in gewone oppervlaktewaters en in oceanen. Die algen halen de zuurstof uit het water waardoor het hogere leven, zoals vissen en planten, afsterft. De voorbije decennia zagen we grote oppervlakten in de oceaan waar het leven verdween”, vertelt Meers aan De Tijd.</p> <p>Eenzelfde dynamiek is volgens hem aan de gang in veel waterlopen, al is Vlaanderen niet de enige regio met dat probleem. Ook in Nederland, Duitsland, Noord- en Zuid-Spanje, Noord-Italië en Denemarken is mest een belangrijke oorzaak van slechte waterkwaliteit. “We zitten in het peloton van regio's die aan intensieve landbouw doen”, zegt Meers.</p> <p>Tezelfdertijd wil hij meteen de nodige nuance aanbrengen. “De waterkwaliteit heeft niet alleen te maken met dierlijke mest of landbouw. In een groot deel van Vlaanderen zijn huishoudens niet aangesloten op de riolering. En</p>	<p>Waarvan akte</p> <p>Artikel gaat niet enkel over de MA-meetpunten maar over de algehele waterkwaliteit.</p>

ook vanuit kleinschalige waterzuivering zijn er nog altijd redelijk hoge lozingen in het oppervlaktewater”, legt de professor uit.

Volgens hem gaat het in onze waterlopen om een verhouding van 40 procent veroorzaakt door huishoudens en 60 procent veroorzaakt door landbouw. “Met alle discussies van de laatste dagen lijkt het alsof enkel landbouw verantwoordelijk is voor de waterkwaliteit, maar dat klopt dus niet”, aldus Meers. Hij wijst erop dat van alle stikstof die in de Noordzee terecht komt vanuit onze waterlopen de helft ervan afkomstig is van huishoudens en de andere helft uit landbouw.

Het aandeel van landbouw kan op zijn beurt opgesplitst worden: de helft is afkomstig uit dierlijke mest, de andere helft van kunstmest. “Hoewel we in Vlaanderen een mestoverschot hebben, gebruiken we paradoxaal genoeg ook nog heel veel kunstmest in onze regio. Het gaat jaarlijks om 90 miljoen kilo kunstmest die geproduceerd wordt uit aardgas. Het is dus duidelijk dat het niet alleen om een probleem van de dierlijke productie of de mest die eraan gelinkt is, gaat. Het probleem is veel ruimer en veel genuanceerder en moet in de juiste context geplaatst worden.”

De bewering van Natuurpunt dat landbouwers op het maximum bemesten om hun mestoverschotten kwijt te raken, wil professor Meers eveneens nuanceren. “In Vlaanderen wordt naast dierlijke mest ook veel kunstmest gebruikt om aan de behoeften van het gewas te voldoen. Landbouwers gaan dit niet aankopen om uit te rijden op hun akkers als het niet nodig zou zijn. Dus stellen dat we te veel dierlijke mest hebben en die gewoon uitrijden om er vanaf te zijn, is een boutade die niet volledig opgaat.”

Globaal genomen vindt Meers dat er te veel generieke maatregelen in de mestplannen van Demir staan. “Een generieke maatregel is in mijn ogen nooit goed. In principe moet je gaan kijken naar bodemtypes, naar textuur, naar zones waar er effectief problemen zijn, enz. en daar je beleid op afstemmen”, luidt het.

Ook de uitbreiding van de teeltvrije zone naar zes meter is volgens hem een zeer verregaande maatregel die ervoor zorgt dat er bijzonder veel areaal verloren gaat omdat Vlaanderen versnipperd is in kleine percelen. “Bovendien is in een deel van Vlaanderen de waterkwaliteit wel goed. Moet je daar dan zo'n maatregelen gaan opleggen als het water er door de vele inspanningen al gunstig aan het evolueren is? Laat me zeggen dat het een interessante basis kan zijn, maar dat de praktijkzin ontbreekt.”

Toch ziet de UGent-professor ook een aantal goede elementen in het plan staan. “Zo is er aandacht voor eco-engineering. Ter hoogte van de waterlopen kan je een aantal maatregelen nemen die een positieve invloed hebben op de waterkwaliteit. Hetzelfde geldt voor maatregelen ter hoogte van drainages die uitmonden in een rivier”, meent Meers die interessante uitgangspunten ziet, maar tegelijkertijd ook de nood aan extra studiewerk onderstreept.

De professor benadrukt het belang van meer technisch overleg. “Er zijn oplossingen. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan precisietechnieken die toelaten om met veel meer nauwkeurigheid te gaan bemesten.” Hij verwijst daarbij naar de opgang van drones die veel beter in kaart kunnen brengen waar een perceel meer bemesting nodig heeft en waar minder. “Zo kan je de efficiëntie van het gebruik verhogen, want niet-efficiënt gebruik van stikstof leidt tot stikstofverliezen. Er zijn heel veel evoluties op dat vlak bezig.”

Meers heeft een ander technisch aspect volledig gemist in de discussie. “Je kan stikstof recupereren uit dierlijke mest, het zogenaamde renure”, komt Meers bij één van zijn stokpaardjes uit. “Die stikstof uit dierlijke mest zou je

kunnen inzetten als kunstmestvervanger. Dat is een win-win-win-situatie, want door dierlijke mest op te waarderen en efficiënter te maken, kan je het gebruik van kunstmest uit aardgas verminderen of sterk reduceren en door kringlopen te sluiten kan je milieuwinsten boeken, zeker als je dit kan combineren met een reductie van het totaalverbruik aan meststoffen.”

Voor de kostprijs vreest Meers niet. “Renure is een techniek waar landbouwers zelf mee aan de slag kunnen gaan. Ze kunnen hun eigen mest laten verwerken en het is voor hen voordelig om minder kunstmest aan te kopen. Door de prijsstijging van aardgas zijn de prijzen voor kunstmest het afgelopen jaar meer dan verviervoudigd. Dit vormt de economische driver voor landbouwers om milieutechnisch op een duurzamere manier te gaan werken. In principe is het een perfect economisch model.”

Maar helaas moet de professor vaststellen dat de “stand der techniek” voorloopt op “de stand der wetgeving”. Het is met andere woorden technisch perfect mogelijk om dierlijke mest om te zetten in een meststof die dezelfde eigenschappen heeft als kunstmest en de wil is er bij landbouwers om dat te doen, maar de wetgeving erkent die eigenschappen nog niet. “De discussies lopen volop op Europees niveau. Eens er daar groen licht komt, moet Vlaanderen het nog omzetten in eigen regelgeving”, vertelt Meers die alvast hoopt dat het snel kan geïmplementeerd worden.

Samenvattend stelt de milieutechnoloog dat er nog veel werk is aan de plannen zoals die nu voorliggen. “Ik pleit daarbij voor overleg en sereniteit in de discussies. En ik pleit er ook voor dat landbouwers en milieutechnologen mee plaatsnemen aan de tafel, samen met alle andere belanghebbenden en de politiek”, besluit Erik Meers. (Bron: [https://vilt.be/nl/nieuws:MAP 7 bevat te veel generieke maatregelen en negeert milieutechnische oplossingen](https://vilt.be/nl/nieuws:MAP_7 bevat te veel generieke maatregelen en negeert milieutechnische oplossingen), Meers E., Radio 1/De Tijd, 2022)

De nieuwe maatregelen die in de kennisnota staan van MAP7 gaan ook nadelige gevolgen hebben voor:

- Bij teelt van mais en late aardappelen zonder voorteelt wordt de start van de uitrijperiode verlaagd van 16/02 naar 16/03 voor type 2 en 3 meststoffen, zoals vloeibare dierlijke meststoffen:
 - De weersomstandigheden laten het niet altijd toe om na 16/03 direct te bemesten (zie voorjaar 2024). Hierdoor verkort het groeiseizoen van de late aardappelen of mais. Een groeiseizoen die 1 week korter is zorgt voor meer uitspoeling van de nutriënten en minder goede ontwikkeling van het gewas.
 - Het is moeilijk om vooraf te plannen welke gewas er op welk perceel kan gezaaid/geplant worden. Vooral voorjaar 2024 was een heel moeilijk jaar hiervoor.
- Is een breder bufferzone wel een positief impact op de waterkwaliteit?
- De uitrijperiode voor effluenten van mestverwerking wordt ingekort tot 31/08. De effluenten moeten 2 maanden langer gestockeerd worden. Dit is niet altijd haalbaar voor de landbouwers. Mestverwerkingen liggen niet altijd dicht bij de deur en zij mogen voorlopig ook niet uitbreiden wegens “geen vergunning”. Stockageruimtes moeten aangesproken worden en hierdoor is er extra transport (extra luchtvervuiling) nodig terwijl de velden in de nabijheid liggen.
- Nog verder bemestingsreducties wordt opgelegd: bemesting zorgt voor bodemleven. Bij reductie is er minder leven in de bodem en de schrale grond zal minder stikstof kunnen vasthouden en is er minder groei van de gewassen.

Wordt meegenomen in de kwalitatieve beoordeling

Effecten worden beoordeeld in MER

Er is geen info/inschatting beschikbaar of en hoeveel en waar bijkomende mestopslag er nodig zou kunnen zijn. Dit kan bijgevolg niet meegenomen worden in het MER

Impact te beoordelen in MER

. Is landbouw volledig verantwoordelijk voor de slechte waterkwaliteit?

Volgens mij heeft de landbouw al veel serieuze inspanningen geleverd, terwijl de waterkwaliteit onvoldoende verbeterd, moeten we niet eens kijken welke andere sectoren er mede verantwoordelijk zijn voor de slechte waterkwaliteit in Vlaanderen in deze plan-MER?

Professor Erik Meers, aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de UGent is hij verantwoordelijk voor de vakgroep Groene Chemie en Technologie, heeft een artikel geschreven voor Vilt: "<https://vilt.be/nl/nieuws/map-7-bevat-te-veel-generieke-maatregelen-negeert-milieutechnische-oplossingen>" waarin staat dat de landbouw slechts de helft van de waterkwaliteit bepaalt en verwijst hij ook naar de impact van de slechte riolering op de kwaliteit. "Het lijkt alsof enkel landbouw verantwoordelijk is voor de waterkwaliteit, maar dat klopt niet.

Huishoudens zijn verantwoordelijk voor 40 procent, landbouw voor 60 procent" aldus prof. Erik Meers. De waterkwaliteit heeft niet alleen te maken met dierlijke mest of landbouw. In een groot deel van Vlaanderen zijn huishoudens niet aangesloten op de riolering. En ook vanuit kleinschalige waterzuivering zijn er nog altijd redelijk hoge lozingen in het oppervlaktewater", legde de professor Erik Meers uit aan Radio 1. Volgens hem gaat het in onze waterlopen om een verhouding van 40 procent veroorzaakt door huishoudens en 60 procent veroorzaakt door landbouw.

Dit vinden we ook terug als we naar de cijfers van VMM kijken: Leggen we naast de kaart "rioleringsgraad per gemeente" (figuur 1) en de kaart "zuiveringsgraad per gemeente"(figuur 2), de kaart met de gebiedstypes VMM, dan zie je dat er een duidelijke correlatie is tussen de twee. Gemeenten die een minder goeie zuiveringsgraad hebben, hebben vaak ook een minder goeie waterkwaliteit. Met deze rapporten van VMM wordt duidelijk aangetoond dat de waterzuivering in Vlaanderen niet optimaal verloopt en dat een te hoge fosfor of nitraatconcentratie in het oppervlaktewater of grondwater ook deels afkomstig zijn van de huishoudens of de KMO's in het Vlaamse gewest.

Ook Bond Beter Leefmilieu meldt in haar website dat niet enkel landbouw verantwoordelijk is voor de minder goeie waterkwaliteit.

"Lintbebouwing

Een ander belangrijke oorzaak is onze slechte ruimtelijke ordening en de vele lintbebouwing. Die uitgespreide bebouwing maakt het aanleggen van riolering voor heel wat woningen onbetaalbaar, waardoor in landelijke gebieden 20 procent van het huishoudelijk afvalwater rechtstreeks in de beek geloosd wordt. Hoog tijd om werk te maken van kernversterking." (Bron: <https://www.bondbeterleefmilieu.be/artikel/landbouw-en-slechte-ruimtelijkeordering-veroorzaken-vuil-water>).

De waterkwaliteit kan in Vlaanderen enkel verbeteren als alle oorzaken van die slechte waterkwaliteit in Vlaanderen worden aangepakt.

MAP heeft enkel betrekking op aandeel landbouw.
Er wordt ook enkel getoetst aan doelen landbouw uit stroomgebiedbeheerplannen

2. Onderzoek of de MAP-meetpunten wel een relevante ligging hebben zodat we correcte cijfers doorgeven aan Europa.

<p>*Begin 2021 werd de Begeleidingsdienst voor Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W) opgericht ter ondersteuning van de doelstellingen van het Vlaamse mestbeleid. De sterkte van B3W is ongetwijfeld de hechte samenwerking tussen gevestigde waarden in het landbouwonderzoek en -praktijk. Dertien partners bundelen hun kennis en ervaring en zetten hun schouders onder het B3W-project. De geografische spreiding, terreinkennis, gespecialiseerde kennis, expertise in demonstratie, de sterke link met wetenschappelijk onderzoek en het praktijknetwerk maken dat B3W de ideale partner is om de evaluatie van de Vlaamse MAP-meetpunten uit te voeren. B3W werkt in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij en ontvangt daarvoor ook financiële middelen. Spijtig genoeg horen we van de medewerkers van B3W dat er <u>met hun expertise geen rekening wordt gehouden</u> bij het opmaken van een nieuw MAP 7, wordt hun expertise nergens vermeld in de kennisgevingsnota van MAP 7. Ik vind het persoonlijk ook belangrijk dat er tijdens het onderzoek ook rekening wordt gehouden met wat de onderzoekers van B3W op het terrein vaststellen. Ik kan een aantal voorbeelden aanhalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de medewerkers van B3W weten welke MAP-meetpunten ook andere invloeden kennen naast deze van landbouw, ze hebben er een volledig praktijkonderzoek voor opgesteld, maar in deze conceptnota worden ze niet vermeld, ook al zijn ze aangesteld door VLM. - de medewerkers van B3W melden mij dat wanneer er een MAP-meetpunt 'droog' staat er geen '0' waarde wordt gemeten, maar dat die meting niet meetelt in de data. Een MAP-meetpunt die tweemaal per jaar droog staat en er dus geen uitspoeling plaatsvindt of '0' mg nitraat/liter zal dat resultaat niet meetellen en wordt enkel gerekend met de 10 andere metingen van het jaar. Op die manier zijn de resultaten 'vals' de hoogte ingetrokken en geven we onterechte resultaten aan Europa. <p>*In de buitenzone waar er overal vrijstaande huizen zich bevinden die niet aangesloten kunnen worden op de riolering van het dorp of van de stad zoals eerder aangehaald onder punt 1 (andere oorzaken vervuiling oppervlakte – en grondwater in Vlaanderen), worden hier meegenomen in het MAP-meetnet en gaan de cijfers positief gaan beïnvloeden zodat landbouw onterecht met de vinger wordt gewezen.</p>	<p>Evaluatie MAP-meetnet maakt deel uit van ontwerpMAP7, nl. opvolging binnen het Opvolgingsorgaan .</p> <p><i>Monitoring</i></p> <p><i>Bespreken van de meetresultaten van het MAP-meetnet, in het bijzonder de meetresultaten van de campagne 2022-2023 en het trekken van gepaste conclusies.</i></p> <p><i>Bespreken van het MAP-meetnet (met aanpassingen aan meetpunten die direct hun ingang vinden en aanpassingen aan het meetnet op korte termijn: met eerste resultaten halfweg MAP 7). De wijzigingen worden gerapporteerd aan de Europese Commissie.</i></p> <p>Werking B3W wordt gekaderd in kennisgeving en wordt ruimer toegelicht in planMER. Dat er geen rekening zou worden gehouden met de expertise van B3W klopt niet.</p>
<p><u>3. De nieuwe maatregelen vermeld in de kennisgevingsnota MAP 7 gaan nadelige gevolgen hebben op andere domeinen.</u></p> <p>A. Onderzoek of die bredere bufferstrook wel een positieve impact zal hebben op de waterkwaliteit?</p> <p>B. Bij de teelt van maïs en late aardappelen zonder voorteelt, wordt de start van de uitrijperiode verlaat van 16 februari naar 16 maart voor type 2 en type 3 meststoffen, zoals vloeibare dierlijke meststoffen:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Dit kan ook negatieve gevolgen hebben: als er van 16 februari tot 16 maart niet mag bemest worden op percelen maïs of late aardappelen geteeld zullen worden en de weersomstandigheden laten het na 16 maart niet onmiddellijk toe om te bemesten, dan verkort het groeiseizoen van de late aardappelen of maïs doordat er nog eerst moet bemest worden alvorens er geplant kan worden, een groeiseizoen die één week korter is, zorgt voor meer uitspoeling van de nutriënten door het kortere groeiseizoen en de minder goeie ontwikkeling van het gewas. b. Landbouwers planten hun maïs of late aardappelen op percelen die daar het meest geschikt voor zijn op dat moment, landbouwers kunnen in periode van 16 februari tot 16 maart niet weten welk perceel er meest geschikt zal zijn voor maïs of late aardappelen. 	<p>Effectenbeoordeling in MER obv beschikbaar onderzoek. Impact wordt minstens kwalitatief besproken.</p>

<p>C. Bij de maatregel “de uitrijperiode voor effluënten van mestverwerking wordt ingekort tot 31 augustus” moet onderzocht worden of dit geen negatieve gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit in Vlaanderen door de extra transporten van effluent die deze maatregel met zich meebrengt.</p> <p>De effluënten moeten dus 2 maand langer gestockeerd worden, die extra stockage kan niet bij de mestverwerkingen gebeuren aangezien er geen vergunningen worden afgeleverd voor uitbreiding van stockageruimte. Bijgevolg moet die extra 2 maand stockage op een andere plek plaatsvinden. Vrachtwagens en tractoren moeten die miljoenen liters effluent dus nog eens extra vervoeren naar een stockageruimte, soms kilometers weg van de mestverwerking terwijl de velden waar effluent kon gevoerd worden in het najaar zich in de nabijheid van de verwerking bevinden.</p> <p>Deze plan-MER spreekt niet over de luchtvervuiling die het extra transport van de in 2 maand geproduceerde effluent teweegbrengt. De fosfor- en stikstofinhoud van effluent is laag zodat er mogelijks een groter probleem is met de luchtkwaliteit om die effluënten nog extra te gaan vervoeren naar een nieuwe opvangplaats.</p> <p>D. Verdere bemestingsreducties:</p> <p>Is er een studie die aantoont dat dit positieve gevolgen heeft voor de waterkwaliteit? Bemestingsreducties zorgen ervoor dat het bodemleven verminderd en dat de schralere bodems minder goed stikstof kunnen vasthouden. Alvorens deze regel in de wetgeving moet opgenomen worden, zal er best een grondige studie gebeuren naar de negatieve gevolgen ervan. Het kleihumuscomplex bindt de stikstof vast.</p> <p>E. Op peil houden van de mestverwerkingshoeveelheid bij een krimpde varkensstapel: mestverwerkingsplicht van varkensmest verhogen, zodat er sowieso een verminderd gebruik van deze mest op het veld is.</p> <p>Ook voor deze maatregel moet onderzocht worden of dat een positieve impact geeft op de waterkwaliteit, maar er zal door deze maatregel zeker een negatieve impact zijn op de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Transport langs de weg van varkensmest naar de verwerking, en opnieuw transport langs de weg om dikke fractie en effluent af te voeren, brengen een duidelijke extra negatieve impact op de luchtkwaliteit. In dit MER rapport wordt geen rekening gehouden met de negatieve invloed op de luchtkwaliteit dat al die transporten van mest, dikke fractie, dunne fractie, effluent,... met zich meebrengt.</p>	<p>Er is geen info/inschatting beschikbaar of en hoeveel en waar bijkomende mestopslag er nodig zou kunnen zijn. Dit kan bijgevolg niet worden meegenomen in het MER.</p>
<p>Er is nood aan link tussen producent en bureaucratie met meer respect dan de autoritarisme van Europa en Vlaamse overheid.</p> <p>De normen die gehanteerd moeten worden N mg./l water is weinig gedocumenteerd geweest. Er zou een andere norm kunnen gedefinieerd worden door een beslissing zonder meer schade aan milieu te veroorzaken. Dit moet onderzocht worden.</p> <p>Een studie over MAP moet de gevolgen van gebruik van synthese N in rekening brengen. Ze vragen enorme hoeveelheden energie die vandaag, uit aardgas komen. Het gebruik van fossiele energie is rechtstreeks belastend voor klimaat. Voor klimaat is het aangewezen meer dierlijk mest te gebruiken omdat dit C in bodem stockeert. Voor eutrofiëring is het negatief omdat C in het najaar mineralisatie veroorzaakt. Sommige jaren zijn de klimaat</p>	<p>Waarvan akte</p> <p>De norm voor stikstof werd vastgelegd volgens de doelstellingen uit nitraatrichtlijn. De aanpassing van de norm uit de nitraatrichtlijn is geen doelstelling van het MAP.</p> <p>De ethische kwestie rond handhaving en wetgeving vormt geen onderdeel van het MER</p>

goden goed gezind en zijn de opbrengsten goed wat gevolgen heeft op residu's (geen overschrijding van normen). Maar in andere jaren te nat of te droog of met slechte timing, komt er niet gewenste uitspoeling. Kan een reglement en wetgeving dat reguleren? Kan en mag handhaving deze situaties reguleren?

Is er een politieke wil om voedsel goedkoop in te voeren ondanks dat dit voedsel niet voldoet aan de strengere normen van Europa. Vervalste concurrentie mag in voedsel? En wat met de gezondheid van de mensen met gebruik in het buitenland van Europese verboden pesticiden?

MAP 7 geeft een belangrijke plaats aan handhaving. In de eerste plaats moet aangepaste begeleiding worden ingebracht in de landbouw: bekwame en praktijkgerichte begeleiders met middelen voor kosteloze analyses die vertrouwen van boer verdienen.

De impact van de maatregelen op de gezondheid zal worden onderzocht in het MER, voor zover het gebruik van pesticiden onderdeel uitmaakt van de maatregelen in het MAP. Financiële impact vormt geen onderdeel van het MER.

Handhaving vormt deel van het planvoornemen en zal in het MER worden opgenomen.